

magyar **mk** közoktatás 6-7

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

2021
JÚNIUS-JÚLIUS

TARTALOM

7. iskola és kultúra

Országos győztesek
a marosvécsi Kemény-
kastély őrei –
Bede Laura írása

10. láthatár

Magánóra: nélkülözhetetlen
segítség vagy
feketejövédalom? –
Szatmári Bence írása

14. tanterem

Kossuth, a diákcsinny
védelmezője –
Antal Erika írása

20. tanterem

A drámapedagógia
mint a magyartanítás
megújulásának lehetséges
katalizátora –
Iványi-Szabó Rita írása

24. pályáz(z)atok

Ismét megtartják
a Bolyai Nyári Akadémiát

1. tanterem

Cselekvő iskola – játék
Márton Áron szellemében –
Ozsváth Judit írása

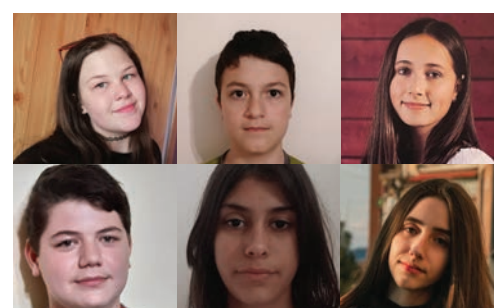
4. portré

Magyarkodás helyett
magyarnyelvűség –
Kerekes Edit írása

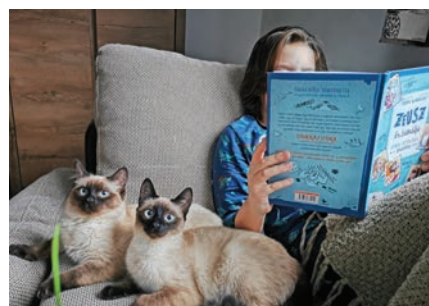
8. tanárszemmel

Korszakzárás
járványidőben –
Szatmári Bence írása

16. diákszemmel

Készen kell állnunk a folyamatos
alkalmazkodásra –
a gyergyószentmiklósi Fogarassy
Mihály-iskola diákjainak véleménye

19. diákszemmel

„Könyvmolynak lenni menő”
– Jakab Mónika írása

23. magánterület

Nyár, Párnám alatt,
Özönlés –
László Noémi versei

12.

Ballag már a vén diák – személyes részvételű
kicsengetés Kolozsváron

FOTÓ: JAKAB MÓNIKA

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg online
**a Magyar Közoktatást
a 2021-es évre!**
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2020–2021-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

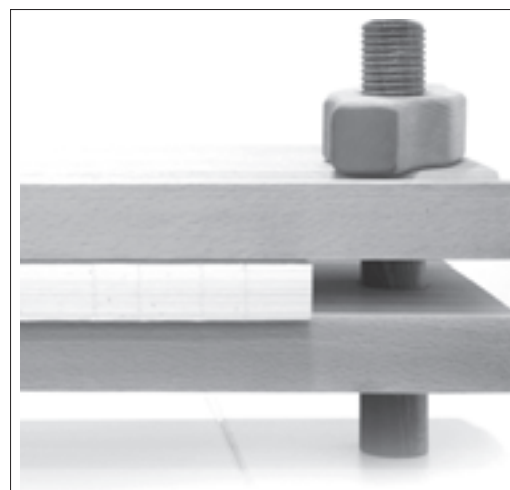
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatás> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatás](https://facebook.com/magyarkozoktatás)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Kőnczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro

Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Cselekvő iskola – játék Márton Áron szellemében

Erdély nagy püspöke, Márton Áron születésének 125. évfordulóját több programmal ünnepli a főpap szülőfaluja. A csíkszentdomokosi programsor 2020 decemberében az ún. „nagykilenceddel” kezdődött. Az augusztus 28-i születésnapig minden hónap egy napján más-más csoportért mutatnak be szentmisét, és tartanak a csoporthoz kapcsolódó tematikus online beszélgetéseket és egyéb rendezvényeket. A harmadik alkalommal a gyermekekért és a pedagógusokért imádkoztak Kerekes László gyulafehérvári segédpüspök vezetésével, majd ezt követte a Márton Áron Múzeum önkéntesei által már korábban meghirdetett Cselekvő iskola című, a nagy püspök életéhez és munkásságához kapcsolódó, többfordulós kreatív játék online kiértékelője.

Püspökké szentelését megelőzően Márton Áron helyettes hittantanárként és egyetemi szónokként, majd pedagógiai folyóirat szerkesztésével, publicisztikák és tanulmányok írásával is művelte a pedagógiát.

A játékra három 5–8. osztályos diák és egy tanár összetételű csapatok jelentkeztek, és jelentkeztek is szép számmal. Eredetileg 89 csapat nevezett, de végül 70 csapatnak sikerült elkészíteni az összetett, sok időt, kitartást és ügyességet igénylő feladatokat. Négy csapat Magyarországról, a többiek Erdélyből és Partiumból neveztek be.

Lépésről lépésre

A játék négy, digitális parafatáblán (Padleten) beküldendő kreatív feladattal és négy online „ismeret-ellenőrző”,

Márton Áron püspök életrajzi adatait játékosító feladványból állt. A kreatív feladatok mindegyike szerteágazó volt, a csapatoktól együttműködést, tervezést és jó feladatmegosztást igényelt. Kutatás, szöveg- és képtelmezés, változatos források feltárása, digitális és manuális „kézimunka”, szöveg- és képalkotás, videóképzés és főzés is szerepelt a részfeladatok között. A négy kreatív feladathoz úgy jutottak el a csapatok, hogy mindegyik előtt megoldottak egy-egy, Márton Áron püspök életrajzával kapcsolatos rejtvényt. A helyes megoldás az első kreatív feladatra mutató internetes hivatkozáshoz vezetett el, az első – videómegosztón közzétett, üzenetben és szövegben is ismertetett – kreatív feladat leírása végén pedig a második rejtvényre mutató hivatkozás várta a résztvevőket. Ilyenformán lépésről lépésre haladva „bontották ki” a feladatokat, s a teljes munkához egy hónap állt rendelkezésre.

A kreatív feladatok megoldásait, a munkafolyamatot tartalmazó képekkel együtt Padleten kellett megjeleníteni. A vezetőtanárok is kaptak feladatot: ők a játék folyamatát, illetve a játék során tapasztalt tanulási eredményeket kellett hogy értékeljék, a beküldött reflexiókra kapott pontszám beleszámított a csapat összpontszámába. A program értékét emeli, hogy olyan időben került megrendezésre, amikor gyermekeink online tanultak. A projekt ilyen körülmények között is számos kompetencia fejlesztésére biztosított lehetőséget számukra.

Kézbe venni a „testetlen” anyagot

Összeállításunkban először Lázár Csilának, a csíkszentdomokosi Márton Áron Múzeum vezetőjének gondolatai olvashatók, majd a diákokat kísérő-segítő pedagógusok reflexióiból válogatunk egy csokorra valót. „Püspökké szentelését megelőzően Márton Áron helyettes hittantanárként és egyetemi szónokként,

Az online kiértékelőn Kovács Gergely gyulafehérvári érsek saját készítésű kisfilmmel és személyes gondolatokkal köszöntötte a résztvevőket

A játék online kiértékelőjének pillanatképe

majd pedagógiai folyóirat szerkesztésével, publicisztikák és tanulmányok írásával is művelte a pedagógiát, és többek között az aktív tanulást, a komplex készségfejlesztést, a jelenségközpontú oktatást és a gyermekközpontú pedagógiát szorgalmazta. Egyik általa kedvelt terminust, a »cselekvő iskolá«-t vettük kölcsön a játék címéül. Márton Áron elgondolása szerint a »cselekvő iskola« minden képességet igyekszik fejleszteni, nem előadja az anyagot, hanem a gyermekkel dolgoztatja fel. A »rég« módszer ezzel szemben »egyszerűen visszakérdezte a gyermekkel a megtanulásra szánt anyagot«. Saját tapasztalatai alapján is úgy látta, hogy az így foglalkoztatott gyermeknek »öröme telt ebben a munkában, izgatta, cselekvésre ösztönözte, az egyéni alkotás jóérzésével töltötte el, hogy az elméleti, testetlen anyagot valahogyan kezébe veheti, alakítja, erősíti, találékonyságát, értelmét és képzeletét azon gyakorolhatja« – idézte

Márton Áron *A pályaválasztás és az iskola* című írását Lázár Csilla.

A nagy püspök szellemi hagyatékát jól ismerő múzeumvezető, aki főállásban a csíkszeredai Spektrum Oktatási Központ igazgatója, Márton Áron *A hitvallásos iskola feladata* című írására hivatkozva megjegyezte, hogy a csupán ismeretátadásra és a kognitív készségek

Kalamár Mária hitoktató, Bójte Csongor római katolikus papnak készülő teológushallgató és Bodó Andrea néprajzkutató, mindhárman a Márton Áron Múzeum önkéntesei. A »munka öröme« szerettük volna a gyermekekből kiváltani, ez volt az elsődleges szempont a feladatok összeállításában, magunk, a gyermekek és a pedagógusok számára

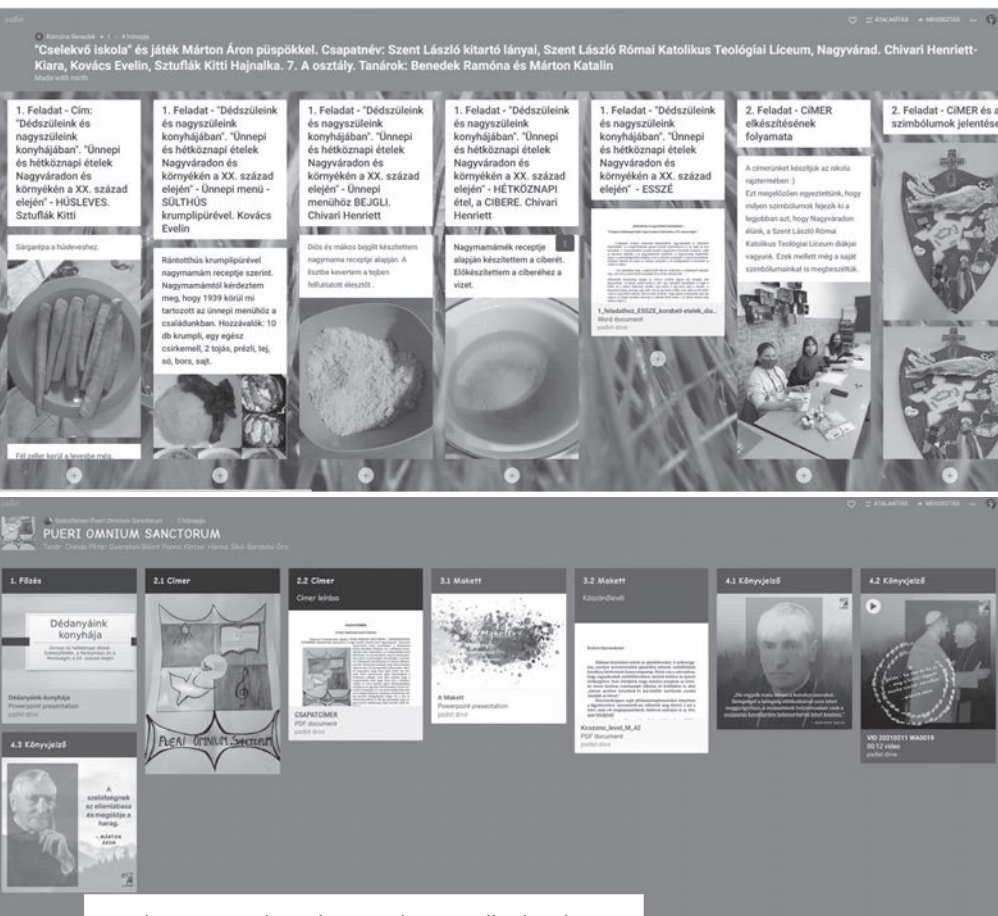
a szervező- és döntéshozatali készségek, a kreativitásuk. Ugyanakkor a játék alaposan igénybe vette az alapkompétenciákat is: a szövegértést, a szövegalkotást, a hatékony információfeldolgozást.”

Lázár Csilla véleménye szerint ma, a közösségi médiák véleménybuborékvilágában a gyermekeket (és felnőtteket) sokkal inkább fenyegeti, hogy „a történelem akarata nélküli labdájává” lesznek, mint a tömegtájékoztatás korábbi eszközeivel fémjelzett korszakokban. Éppen ezért állította a játék olyan feladatok elé a gyermekeket, amikor információrengetegben kellett tájékozódniuk, és hiteles információkat kiszűrniük, felkutatniuk, többféle forrást szembesíteniük, és az azokban foglaltakat mérlegelniük.”

Nem szokványos feladatkielölés

A Bójte Csongor és Bodó Andrea önkéntesek által összeállított, játékos, friss, dinamikus videóhirdetések, Instagram-hirdetések és a Márton Áron Múzeum.ro oldalon közzétett személyes hangvételű felhívás által tegeződő, közvetlen, direkt módon igyekeztek megszólítani a gyermekeket. Például így: „Toborozzátok egy háromfős csapatot, és keressetek magatoknak egy vezetőtanárt, mindegy, milyen tantárgyat tanít.”

A tanárok visszajelzései szerint a nem szokványos feladatkielölés hatására sok olyan gyerek is bekapcsolódott a játékba, akik korábban nem jelentkeztek vetélkedőkre. A főként humán profilú játékban pedig több természettudomány-tanár, osztályfőnök is kísérőtanárrá vált, sőt a szépvízi román anyanyelvű romántanárnő is, akinek részvételét igazi ajándékként élték meg a szervezők (és bizonyosan a gyerekcsoport is). A program deklarált célja – az iskolai oktatásban többnyire még mindig túlsúlyt képviselő ismeretcentrikusság helyett – a játék volt. Ezért az ismeretlen ellenőrző feladatokat is játékosan, a Learningapps (Tankocka) alkalmazásával készítették elő: volt egy idővonal (Áron püspök életének eseményei, illetve kiemelt történelmi események helyes időrendbe rendezése), egy kirakós (puzzle) formában elkészített esemény- és évszám-társító játék, egy épített örökségre (Áron püspök életének helyszínére) reflektáló kép- és leírás-párosító „kártyajáték” és egy keresztrejtvény.

A pályázó csapatok munkáit tartalmazó Padlet-képek

fejlesztésére koncentrálni iskolát a szerző egyenesen »erkölcstelenné« tartotta. („A neveléstudomány belátta, hogy az iskola öncélú, tehát lényegében erkölcstelen és tarthatatlan intézménnyé lesz, mielőtt az élettől elvonatkozik, mielőtt a gyermeknek csak ismereteket nyújt, csak az értelmet fejleszti, a többi lelki képességet pedig elhanyagolja.”)

„A történelem akarata nélküli labdái”

Kérdésünkre, hogy a ma is vállalható pedagógiai eszmények vezették-e az összeállítási munkát, Lázár Csilla határozott igennel válaszolt: „A feladatok kidolgozásában segítségünkre volt

is demonstrálandó, hogy az öröm, a tanulás, a játék, a csapatmunka egymást támogató, egymást erősítő tevékenységek. A beérkezett tanári reflexiók alapján az alábbi készségek fejlődését érzékelték a tanárok a játék során: forráskutatás, következtetés munkavégzési kompetenciák, az információk feldolgozása, megértése, motorikus készségek, ügyesség, a csapatmunka, illetve a szervezőkkel (és a csapaton belüli, sőt a helyi közösség tagjaival) való folyamatos kapcsolattartás során fejlődtek a gyermekek szociális, kommunikációs, együttműködési készségei, a nyitottságuk (mások véleményének elfogadása),

A négy kreatív, alkotó feladatról (1. menü 1939-ből, 2. címer, 3. makett, 4. Insta) Lázár Csilla a következőket mondta: „Az első feladat leírását az 1939. február 12-i püspökszentelés kevésbé emlegetett, ám érdekes momentumaival, az ünnepi ebéd menüjével és az esemény alkalmából történt szegénynegyedi ételosztással kezdtük. Ehhez kapcsolódóan jelöltük ki a konkrét feladatot („Dokumentálódjatok, készítsetek egy projektet a csapattagok családjainak korabeli étkezési szokásairól!”), annak részletes leírását (pl. „A projekt tartalmazza legalább egy, saját magatok által elkészített korabeli étel fényképét, receptjét és elkészítési folyamatát.”) és az értékelési szempontokat. A második feladathoz Márton Áron püspök címerével felhívtuk a figyelmet nemcsak a heraldika jelentőségére, de egy másik jelentős erdélyi személyiségre, a püspöki címet elkészítő Keöpeczi Sebestyén Józsefre is. Itt is összetett volt a feladat: a csapatnak saját címet és címermagyarázatot is kellett készítenie. A harmadik feladat egy, a gyulafehérvári Márton Áron Múzeumban (az egykori lakosztályban) őrzött tárgyból indult ki, a csíkszentdomokosi szülői porta makettjéből, melyet Márton Áron püspökké szentelése napján kapott a szülőfalujától. A gyermekek feladata itt az volt, hogy készítsenek egy makettet Márton Áron püspök életének egyik helyszínéről, írjanak képzelt köszönő szöveget vagy beszédet a püspök nevében, és videón is mutassák be az elkészítés folyamatát. A negyedik feladathoz azt kértük a gyerekektől, hogy válasszanak őket megszólító Márton Áron-gondolatokat, és ezekhez társítsanak találó képeket, melyeket egy közösségimédia-bejegyzéshez vagy egy könyvjelző elkészítéséhez felhasználhatnak.”

A játék online díjkiosztóján az értékelést végző népes önkéntes csapat (hitoktatók, tanárok, helyi közösség-szervezők) egyenként értékelt minden csapatot, mindenki munkájából felvilágosítva néhány képet. Minden gyermek értékes jutalomkönyvet kapott, a legmagasabb pontszámot elért 12 csapat pedig közös nyári táborozáson vehet részt Csíkszentdomokoson.

Kísérőtanári reflexiók

A feladatokat látva az első gondolatom az volt, hogy gyerekként szívesen tagja

lennék egy alkotócsapatnak, kipróbálnám magam ebben a műfajban.

Számomra fontos a nyitottság, a kreativitás megélése egy játékban/versenyben, ezért örömmel vállaltam a felkérést, a feladatot, a csapat irányítását.

• Ők akarták, kezdeményezték ezt a „munkát”, nem kellett noszogatni, őszinte lelkesedéssel lendültek bele. Élmény volt számomra látni, hogy eddig ismeretlen területeken (pl. Padlet-készítés, -használat, új digitális oldalak, Canva.com) milyen könnyedén feltalálták magukat, kísérleteztek, újrakezdték, stb.

• Hogy mennyire sikerült a gyermekek kreatív együttműködésre bírni? Mosolyognom kell, mert fordítva történt a dolog. Nem győztem tartani a ritmust. A lelkesedés egyre nőtt, néha az energiám már fogyóban volt, és azt éreztem, nem bírom egyben tartani a sok ötletet, nem bírom a ritmust az őszinte lelkesedéssel. Rengeteget tanultam a gyerekektől a felkészülés alatt.

Nagyon önállóan dolgoztak, én csak háttérből kísértem, néha rákérdeztem, hogy hol tartanak.

• A folyamatos kapcsolattartás során egyértelműen fejlődött a kooperációs képességük. Nyitottabbak lettek egymás véleményének elfogadására. Fejlődött a kreativitásuk, de a feladatok nagyon jól segítettek a szövegértést, szövegalkotást és az információrengetegben való tájékozódási készséget.

• A játék kapcsán csak élményekről tudok beszélni. A lányok minden közös munka után megkérdezték: Mikor folytatjuk? Mikor találkozunk? Hol tudunk utánanézni? Kitől kérdezzük meg? Ki tud segíteni? Amikor minden feladatra közösen megtalálták a megoldást, élményként élték meg, és nem volt egyetlen pillanat, amikor unalmas lett volna a közös munka, a játék.

• Nagyszerű ötlet volt ez a verseny! A kreatív feladatok kutatást, megfelelő időbeosztást, komoly hozzáállást, jó csapatmunkát igényeltek.

Örültem a tanítványaim felkérésének, bár tudtam, hogy ők akkor még nem látják, milyen igényes munka vár rájuk.

A feladatokat nem akarták leosztani egyénileg. Együtt sütöttek-főztek, együtt festettek, rajzoltak, ragasztottak. Himnuszot írtak, gitárkísérettel felénekeltek, nagyszerűen működött a csapatmunka. Az ötleteléshez volt négyes Messenger-csoportunk, volt nekik külön hármás is.

Az egész versenyt egy nagy projekt-ként fogtuk fel, ennek részletei egy Trello-táblán tekinthetők meg. Itt a tanulók feladatonként csatolták a keresett/olvasott szakirodalmat, vázlatos elképzeléseket, a munkafolyamat során készített fényképeket, hanganyagokat, a végső projekttermékeket.

• Büszke vagyok rájuk, mert lemondtak bizonyos dolgokról (táncpróba, angolóra), bizonyos ötletekről („mi arra is gondoltunk...”) és kihozták a legjobbat magukból.

A kreativitás az, ami ott lappang minden gyermekben, de sajnos az online oktatás háttérbe szorította. Nehéz volt onnan mélyről a felszínre hozni, de a megoldások magukért beszélnek. A lányok tele voltak ötletekkel, csak egy kevés lendültre volt szükségük. Hamar szárnyalni kezdtek a gondolatok, és együtt sikeresen megoldották a feladatokat.

A legmotiválóbb dolog tulajdonképpen az volt, hogy nem életrajzi adatokban elmerülve, könyveket lapozva és internetes oldalakat böngészve kellett versenyezni, hanem szabadon gondolkodhattak, kibontakozhattak. Nem érezték annak a kötelékét, hogy muszáj megtanulni ezt vagy azt, hanem saját tapasztalataikat, érdeklődésüket, gyökereiket használhatták fel.

• Nagyon hálásak vagyunk a szervezőknek, hogy részesei lehettünk ennek a cselekvő iskolának, játéknak, ami igazi élmény volt számunkra, sőt felért egy lelkiigazgatással is.

A Cselekvő iskola elnevezésű játékban részt vevő csapatok jó részének munkái megtekinthetők a Mártonáronmúzeum.ro honlapon.

OSZVÁTH JUDIT

oszvathjudit@gmail.com

Vicsai Zsolt zilahi tanár: az irodalmi élet összejtjei lehetnek a műhelytevékenységek

Magyarkodás helyett magyarnyelvűség

De szeretnék gazdag lenni, egyszer libasültet enni – harsogják a szilágysági diákok a magyar költészet napján az iskolaudvaron, és közben harsány nevetésekkel el is mutogatják, hogyan rágcsálják a pompázatosan ínycsiklandozó libacombot. Vicsai Zsolt magyartanár e vidám társaság afféle karmestereként diákjaival együtt magasba nyújtott tenyere szélesre nyitott ujjával illusztrálja az öt forintot, amivel kuglert vásárolna. Persze ez még a járvány előtt történt, 2019-ben. Aztán beköszöntött az irgalmatlanul hosszúra nyúlt online tanítás.

– *Mi volt a legnagyobb nehézség az online irodalomtanításban?*

– Talán az, hogy csorbult az együtt olvasások, a közös értelmezések élménye. Az online tér kétségtelen előnye, hogy az ember keze alatt van rengeteg jól használható digitális tartalom, de ezeknek a felhasználása közben mégis azzal a hiányérzettel maradtam, hogy „de kár, hogy mindezt nem közösségekben látták-hallották a diákok”. Be kell látnunk sajnos, hogy a digitális eszközök eltérő műszaki állapota, valamint az úgynevezett sötét képernyők (a be nem kapcsolt kamerák) szokása miatt az online oktatás során sokkal körülményesebb közösséggé formálni a diákokat.

– *A tanár úr óráin hogyan változott a követelményrendszer, és hogyan történt az értékelés?*

– Mivel a különböző online tesztek alkalmazásakor nem vitt rá a lélek, hogy szigorúan felaprózott határidőkhöz kössek minden egyes választ, a diákok meg ezt a kiskaput a maguk javára kihasználták, a rendelkezésükre

lehetőleg minden órán két-három diákkal, miután természetesen megemlítettem nekik, hogy ezeknek az alkalmaznak hozadéka lesz egy-egy érdemjegy is. Ilyen feltételek mellett már több diáknak is látványosabbá vált a tevékenysége.

Az nagyon nagy kérdés, hogy milyen iskolá lenne alkalmas az anyanyelvhasználati problémák orvoslására. Azt kell mondanom, hogy mivel a romániai iskolák vezetése gyakorlatilag az igazgatók kezében összpontosul, ezért ők sokban segíthetik vagy akadályozhatják ennek a kérdésnek a napirenden tartását, a kezelési módok keresését. Sok függ természetesen a magyartanár karakterétől is, hogy ő mennyire tartja fontosnak az anyanyelvhasználat tematizálását a saját iskolájában.

– *A vizsgák tananyaga is módosult, a diákok szerint a járványállapot hozadékait tekintve így sem szűkölt eléggé. Melyik „téglát” lehet elhagyni a tananyagból úgy, hogy az „épület” megálljon a lábán?*

– Erről azt tudom mondani, hogy a követelményrendszer talán nem szűkölt annyira, amennyire ezt a diákok elvárták, de a feladatok nehézségi fokát a javukra módosították, és a február vége óta folyamatosan publikált gyakorlókérdések, a hozzájuk mellékelt javítókulcsok igenis sokban segítettek a felkészülésüket.

– *Szörványban felértékelődik a közösségek jelentősége, ugyanakkor ezeknek a sejteknek a kialakítása körülményesebb. A közösségek iránti igény tetten érhető-e a fiatalokban? A közösségi szerepvállalás szükségességének tudatát magukkal hozzák-e otthonról a diákok, vagy ilyen téren is jut tennivaló az irodalomtanításnak, általában a tanároknak?*

– A szilágysági fiatalok többsége igényli a közösségekhez tartozást, viszont mint bárhol az országban, a Szilágyságban is megoszlanak annak tekintetében, hogy mely társaságok tagjai. Vannak, akik szeretik a néptáncot, mások diákszínjátszással

Vicsai Zsolt 1977-ben született a Máramaros megyei Szamosardón. Tanulmányait szülőfalujában, a nagyváradai tanítóképzőben, valamint a Babeş–Bolyai Tudományegyetem pedagógia–magyar nyelv és irodalom szakán végezte. 2000 őszétől Máramaros megyei iskolákban (Koltón, Domokoson, a nagybányai Németh László Elméleti Líceumban) tanított, majd 2005 óta a Szilágymegyei Varsolc magyartanára, de közben tanított Zilahon és Szilágyperecsenben is. 2012 és 2019 között módszertanos tanárként a Szilágymegyei magyartanárok továbbképzésének felügyeletét is ellátta. Idén a zilahi Gheorghe Şincai Pedagógiai Líceumban dolgozott.

álló időben átküldözgették egymásnak a jó és a rossz válaszokat is, ezért a második félévben stratégiát váltottam: „közelebbi beszélgetésbe” elegyedtem

foglalkoznak, szakkörökre járnak, ismét mások különböző ifjúsági szervezetekben tevékenykednek, vagy éppen sportolnak. És természetesen vannak olyanok, akik egyszerre több tevékenységben is részt vesznek. Ezen a téren szerintem az osztályfőnököknek lehet kitüntetett feladatuk, hogy támogassák a gyerekeket, fiatalokat a közössége-

ideje a tanítás és család mellett? Könnyű döntés volt-e 2019-ben vállalni a Hepehupa vezetését? Milyen indokok vezérelték?

– Mielőtt ezekre a kérdésekre válaszolnék, előbb hadd szögezzem le, hogy nem vagyok, nem lehetek klasszikus értelemben vett főszerkesztő még akkor sem, ha időnként ez a megjelö-

– Erdélyben, különösen a vegyes lakosságú vidékeken gyakori a kevert beszéd. A köznyelvben hajlamosak vagyunk a többségi szókincset használni a magyar nyelvre jellemző ragokkal, toldalékokkal, a helyesírással sem állunk túl jól. Mindez még értelmiségiek-nél (tanároknál is) gyakori jelenség. Az

Vicsai Zsolt: „rengeteg háttér-információ kell, ami ébren tarthatja a fiatalok érdeklődését a világ jelenségei iránt”

ken belüli szerepeikben, és ha szükséges, segítsenek összehangba hozni a tanulást az említett plusztevékenységekkel. A diákcsoportok a közösségi szerepvállalás szempontjából egyébként eléggé különböznek egymástól, de azért van az irodalomtanár, hogy a közösséghez tartozás jótékony hatásaira is felhívja a diákjai figyelmét az olvastatott szövegek által.

– Ma már nem túl gyakori, és semmiképpen nem tekinthető általános jelenségnek, hogy az irodalomtanárok, történelemtanárok folyamatosan újságíróként is működjenek, kulturális cikkeket, szakmai elemzéseket írnak, még kevésbé, hogy kulturális folyóirat főszerkesztői legyenek. Talán nem érzékelik rá késztetést, képességet, esetleg bedarálja őket a digitális sebességre kapcsolott 21. század. Szórványban ez kicsit más, sokszor látni, hogy egy embernek kettő vagy még több helyett kell helyt állnia. Vicsai Zsoltnak hogyan jut erre

lés kerül a nevem mellé. Szórványban egy kulturális lap működtetése sok tekintetben más feladat, mint a nagyobb „vonzerővel” rendelkező kulturális központokban. A lapot ketten állítjuk össze Major Lóránd műszaki szerkesztővel évente háromszori műhelymunkában – így maximum felelős szerkesztőnek tekinthetem magam. A munka rám eső részét – kapcsolattartás, egyeztetés a szerzőkkel, szöveggondozás, laptervkészítés – inkább hobbiként fogom fel.

Elvállalni a Hepehupa szerkesztését nem volt nehéz; a lap arculatával folyamatosan foglalkozni, jó szövegekre „vadászni” viszont már maratoni tevékenységnek bizonyul, amit a család és a tanári pálya mellett nem mindig könnyű egyeztetni. Ami erőt ad mégis, az annak a tudata, hogy a szövegek, a képzőművészeti alkotások mögött emberek és lélekállapotok vannak, akikkel és amelyekkel törődni megtiszteltetés.

irodalomórákon lehet-e előnyösen hatni a diákokra ilyen értelemben? Milyen kellene hogy legyen az az iskola, ahol ezt nemcsak az irodalomtanítás feladata lenne kezelni?

– Az nagyon nagy kérdés, hogy milyen iskola lenne alkalmas az anyanyelvhasználati problémák orvoslására. Azt kell mondanom, hogy mivel a romániai iskolák vezetése gyakorlatilag az igazgatók kezében összpontosul, ezért ők sokban segíthetik vagy akadályozhatják ennek a kérdésnek a napirenden tartását, a kezelési módok keresését. Sok függ természetesen a magyartanár karakterétől is, hogy ő mennyire tartja fontosnak az anyanyelvhasználat tematizálását a saját iskolájában. Jómagam is foglalkoztam ezzel a jelenséggel egykori I. fokozati dolgozatomban, és nem volt nehéz belátnom, hogy diákjaim anyanyelvhasználatában is számos román kölcsönző szerepel (abonament, pix stb.), de ezek jelentését már a Magyar Értelmező Kéziszótár

2003-as kiadása is magyarázza, mint a határon túli magyar szókinccs tartozékait. Bármennyire is szentségtörésnek hangzik, azt kell mondanom, hogy ezek a szavak már annyira beivódtak az erdélyi magyarok szókinccsébe, hogy már az esik nehezünkre, ha helyettük az anyanyelvi megfelelőjüket kell mondanunk. Nem is nagyon mondjuk, mert Szilágyságban például a körülöttünk és velünk élő többségiek lépten-nyomon románul nevezik meg a szóban forgó tárgyakat, ezért ezek nevét mi is beépítjük a saját nyelvhasználatunkba. De ettől még magyar marad a beszédünk éppen a nyelvtani eszközeink (a toldalékaink, a szórendünk) használatának okán.

A probléma ott kezdődik, amikor egész nyelvi szerkezeteket kölcsönzünk, és nyelvtani szabályainkat is kezdjük hozzáigazítani a többségi grammatikához – no, akkor már mi magunk is nehezebben értjük egymást. Az ilyen helyzetek orvoslása nagy körültekintést és tapintatot igényel a pedagógus részéről, az idegen nyelvi (nem csak román) szerkezetekkel beszélő gyermek vagy fiatal lelkéhez tapintatosan kellene közelebb kerülni azért, hogy aztán ő maga is bizalommal forduljon hozzánk, amikor magyarul szólal meg. Nem vezet jóra, ha megbélyegezzük, ledorongoljuk a diákot megnyilatkozásainak a furcsaságaiért, ha magyarnyelvűség helyett magyarkodással válaszolunk neki. Az irodalomolvasásnak vagy bármely szövegolvasásnak, többek között a multimediális szövegek fogyasztásának is, természetesen szintén szerepe van abban, hogy milyen nyelvi magatartásra szoktatjuk gyermekeinket, de ezek az utak csak akkor célravezetőek, ha a diákok érdeklődésével, motivációval találkoznak.

A nyelvhasználati problémákról még csak annyit, hogy nagy részüket megfelelő nyelvpolitikai döntésekkel talán orvosolni lehetne.

– Ha elképzeljük az irodalomtanítás ideális közegét, ami nemcsak a felfedezés élményét jelentené a tanulók számára, hanem újszerű értelmezések és gondolatok igazi inkubátoraként működne, egy ilyen közeg távol állna a

mai tantermek hivatalosságától, annál inkább a virtuális világ személytelenségétől. Ha eltekinthetnénk a hatósági kötöttségektől, milyennek képzeljük el az irodalomtanulást legtermékenyebb közegét? Hogyan lehetne elérni, hogy az irodalomtanulás a diákok számára külső kényszerből belső motivációvá váljon?

Bármennyire is szentségtörésnek hangzik, azt kell mondanom, hogy ezek a szavak már annyira beivódtak az erdélyi magyarok szókinccsébe, hogy már az esik nehezünkre, ha helyettük az anyanyelvi megfelelőjüket kell mondanunk. Nem is nagyon mondjuk, mert a Szilágyságban például a körülöttünk és velünk élő többségiek lépten-nyomon románul nevezik meg a szóban forgó tárgyakat, ezért ezek nevét mi is beépítjük a saját nyelvhasználatunkba. De ettől még magyar marad a beszédünk éppen a nyelvtani eszközeink (a toldalékaink, a szórendünk) használatának okán.

– Hű, ez egy nagyon jó kérdés, épp az irodalom megszerettetésének mikéntjére vonatkozik. Azt látom, és magam is tapasztalom időről időre, hogy irodalmi műhelytevékenységek által lehet leginkább bevonni a fiatalokat az „irodalomcsinálás” világába, kipróbáltatni velük azt, hogy milyen érzés irodalmat alkotni. Ha ezeket a tevékenységeket jól menedzseli a tanár, az irodalmi élet összejtéjévé teheti, melyek által a diák az irodalmat mint nemzedéki és közösségalkotó jelenséget tapasztalhatja

meg. Hogy mi kellene legyen ezeknek az alkalmaknak a közege, az elsősorban a helyi adottságoktól függ. Lehet ez akár egy délutáni osztályterem is, de valószínűbb, hogy a diákoknak megvannak a maguk preferált helyei, ahol otthonosan érzik magukat, és a célszerű az lenne, ha a tanár alkalmazkodna hozzájuk. Lényeges szempont az is, hogy a diákok által felvetett témák érvényesüljenek ezeken a tevékenységeken. Ha erről nem feledkezik meg a tanár, akkor a diák is érezni fogja, hogy az irodalmi felolvasás, a performansz, a blogbejegyzés, a dramatizált irodalmi szöveg tényleg róla mond el valami lényegeset. Ha ezekre a törekvésekre módszertani szakkifejezést alkalmaznánk, akkor, azt hiszem, a projektmódszer megjelölést említhetnénk.

– A hosszú távú cél az irodalom szeretete, az olvasás megszerettetése lenne. Ehhez nem elég a napló, a tanári státusz és a tananyag. Vicsai Zsolt milyen „recepttel” próbálkozik?

– Jó mondatok kellenek, izgalmas, lebilincselő szövegekből származó mondatok, valamint rengeteg háttér-információ, ami ébren tarthatja a fiatalok érdeklődését a világ jelenségei iránt. És még több kérdés, amely magát a tanárt vezeti rá arra, hogy milyen irányú a tanítványai érdeklődése. Azt hiszem, a tanórán ezek együttes hatása által lehet csak emberi problémákhoz közelíteni a diákokat. Órák ideje alatt magam is igyekszem olyan szövegrészletekkel, hivatkozásokkal megismertetni őket, amelyek érdemben kiegészíthetik és árnyalhatják a tananyagot. Abban a folyamatos információ hullámverésben, amibe az internet juttatott bennünket, ennek az attitűdnek a szerepe talán még nőtt is. Ebben a „receptben” szerintem nincs semmi különleges, legfeljebb annyi, hogy a tanárnak is folyamatosan informálódnia és olvasnia kell. De hát ezért létezik, vagy legalábbis kellene hogy létezzen, nemdebar?

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Kultúránk továbbadásának fontossága, hagyományaink megőrzése ösztönzi a szászrégeni csapatot

Országos győztesek a marosvécsi Kemény-kastély őrei

A marosvécsi Kemény-kastély örökbefogadói, a szászrégeni Lucian Blaga Technológiai Líceum diákjai nyerték az Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! országos örökségvédelmi vetélkedőt.

Online díjátadóval zárult május végén az Örökségünk Őrei vetélkedő, amelyen a versenyben maradt négy csapat tagjai, tanárai vettek részt. A szakmai zsűri döntése alapján a marosvécsi Kemény-kastély őrei, a szászrégeni Lucian Blaga Technológiai Líceum csapata nyert. „Minden verseny új kihívást jelent számunkra. Mivel esetünkben már jól összekovácsolt csapatról van szó, bízunk abban, hogy ebben az évben is sikerrel járunk. Gratulálni szeretnénk minden résztvevőnek, hiszen a mostani helyzetben helytállni külön kihívás volt” – mondta Reichenberger Iringó és Székely Rozália. A csapat két vezetőtanára emlékeztetett, hogy már 2017-től – amikor Maros megye is csatlakozott a mozgalomhoz – jelen voltak a Kemény-kastély őreivel az online felületen, több mint 20 nyelvre fordították le a nemesi lak történetét, és minden magyarul megjelent egy újságcikkük. Ugyanakkor többnyelvű Facebook-oldalt működtetnek, ezért eléggé hozzá voltak szokva a virtuális térhez. „Az események lebonyolítása jelentett kihívást számunkra, de bízunk abban, hogy ezen a téren is eredményesek voltunk, és mindenki számára sikerült valami újat, érdekeset bemutatni. Csapatunk már négyéves múlttal rendelkezik. A kultúránk továbbadásának fontossága, hagyományaink megőrzése motiválja évről évre a Kemény-kastély őreit, hogy folytassák a kihívásokkal, újdonságokkal teli versenyt. Köszönjük a szervezőknek a lehetőséget” – fogalmaztak a szászrégeni iskola pedagógusai. Az Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! országos örökségvédelmi versenyen második helyezést értek el a szatmárnémeti Vécsey-ház őrei, harmadikok lettek a gyulafehérvári Gizella-udvar örökbefogadói, negyedik helyen pedig a Most(K)Kőhalom nevű csapat végzett, amely a szegény emberek régészének, László Gyulának a szülőházára hívta fel a figyelmet. A versenyen részt vevő fiatalok ismét bebizonyították, hogy fontos számukra az örökségvédelem és képesek élettel megtölteni az épületeket – olvasható a szervezők közleményében. „Néha, amikor a közösségi hálón görgetek, szembejön velem a csapatok egy-egy aktuális bejegyzése annak ellenére, hogy az általunk kitűzött feladatok szerint csak januárig kellett volna tartalmakat megosztani az oldalon. Hihetetlenül örülök ezeknek, mert azt bizonyítják, hogy a csapatok nemcsak azért dolgoznak, mert épp ez a feladat, hanem mert élvezik, szeretik, és mert tudják, tapasztalják, hogy erre szükség van, a munkájuknak értelme van” – nyilatkozta Hegedüs Csilla, a verseny ötletgazdája. Hozzátette, ez hihetetlenül erős visszajelzés és megerősítés, hogy a fiataloknak szükségük van erre, vannak ötleteik és elképzeléseik az örökségvédelemmel kapcsolatban. Rámutatott, az Örökségünk Őrei verseny jelen

Díjnyertesek. A szászrégeni diákok, akik a marosvécsi Kemény-kastélyt vették örökbe

kiadását 2019-ben indították el, akkor nem tudtak semmit arról, hogy mi vár a versenyzőkre és szervezőkre. A vetélkedőre 19 csapat jelentkezett, amelyek nagyon lelkesen és szorgalmasan végezték a feladatokat, kiállításokat, jótékonysági bálakat és vásárokat, szavaló- és történelmi versenyeket, virtuális tárlatvezetéseket, múzeumpedagógiai rendezvényeket, koncerteket, rockoperát szerveztek az épületekben, iskoláikban. Sokan azóta már egyetemen vannak, vagy a járvány miatt kénytelenek voltak kiszállni a versenyből. „Amikor az online oktatás kihívásaival kellett megküzdeniük, ezek a fiatalok mégis videókat készítettek úgy, hogy mindenki otthon volt, képeket kerestek, szövegeket írtak, hogy ebben a nehéz helyzetben se hagyják magukra védenőiket, és ország-világgal megismertessék értéküket, történetüket. Nagyon értékelem a csapatok kitartását, köszönöm a tanároknak is, hogy mindvégig a diákok mellett álltak, támogatták és irányították őket! Remélem a következő tanévben ismét a megszokott módon, sok rendezvénnyel, személyes találkozásokkal tudjuk ünnepelni örökségünket!” – összegzett Hegedüs Csilla.

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

Szekernyés Réka földrajztanár, osztályfőnök a ballagásról, az érettségire való készüléstről

Korszakzárás járványidőben

Zsinórban a második olyan generáció fejezi be a középiskolát, és kezdi el a nagybetűs Életet, akik nem a hagyományos keretek között zárják le tanulmányaikat a közoktatásban. Ám nemcsak a gyerekek, hanem a pedagógusok számára is szokatlanok voltak a járvány okozta áldatlan állapotok. Kérdéseinkre Szekernyés Réka, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium földrajztanára, az egyik tizenkettedik osztály vezetője válaszolt pár nappal a június 5-i ballagás előtt.

– Milyen tapasztalatai vannak az elmúlt tanévvel kapcsolatban? Hogyan viselte ezt a folyamatos bizonytalanságot azzal kapcsolatban, hogy alig lehetett előre tervezni?

– Az idei tanévbe lelkesen vettem bele magam, hiszen nagyjából már tudtam az előző időszakok tapasztalataiból, hogy mire számíthatok. Továbbképzéseken vettem részt, új módszerekkel kísérleteztem, és igyekeztem a legjobbat kihozni a helyzetből. Az iskola vezetésével azt tapasztaltuk, hogy a gyerekek huzamosabb ideig nehezen ülnek a gép előtt, így bevezettük a 40 perces tanórákat. Így ugyan kevesebb információt tudtunk átadni, de érdeklődőbbé tettük a hallgatóságot. Idővel arra is rájöttem, hogy egyes diákok esetében bármivel is próbálkozom, képtelenség a figyelmüket lekötöni; így az osztályközösségek egy részét bár elveszítettem, akik akartak és tudtak dolgozni, azokkal jól haladtam. A bizonytalan helyzet miatt ugyan folyamatosan feszélyezve voltunk, mégis úgy érzem, hogy a változásokhoz hamar hozzászoktunk, és megfelelőképpen kezeltük.

– Földrajztanárként mennyire volt nehéz a végzős diákok felkészítése az érettségi vizsgára?

– Osztályomból mindenki földrajzból fog érettségizni, így az ő esetükben nem lehettem engedékeny. Folyamatosan házi feladatot küldtem nekik, kértem a mihamarabbi reakciókat és válaszokat, valamint nagyon alaposan ellenőriz-

Átalakultak a kapcsolattartási szokások, de érezni lehet a diákokon az otthonlétbe történő belefásultságot és kontaktuskeresési próbálkozásokat a külvilággal.

tem mindazt, amit feladatként kiadtam nekik. Úgy érzem, hogy az érettségire a jelenlegi kacifántos helyzetben is fel lehetett készülni: bár több energiát igényelt a tananyag átadása és logisztikája, de működött a módszer. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a néhány héttel ezelőtti próbaérettségi, ahol mindenki nagyon jó eredményeket ért el.

– Hogyan tudta tartani a kapcsolatot a végzős osztályával? Voltak közös programok, vagy nagyrészt az online térbe szorult a viszonyuk?

– Az elmúlt bő másfél évben sajnos csak az internet segítségével tudtunk a kapcsolatot tartani egymással, hiszen a járványügyi szabályozásokat be kellett tartani. Ennek ellenére gyakran írtak nekem a diákok, sokszor telefonon is beszélgettünk órákon át – talán még többet is, mint a fizikai térben tettük. A helyzet miatt ugyan teljesen átalakultak a kapcsolattartási szokások, de érezni lehet a diákokon az otthonlétbe történő belefásultságot

Szekernyés Réka

Varró Dániel: Az elköszöngetés balladája

Belőletek hogy mit se látok
Többé, okosok, ostobák,
Portásbácsik, magyartanárok
S ti sok sínylődő kisdíák
[Nektek se légyen mostohább
A sorsotok, mint volt nekem],
Szívembe kardok kínja vág,
S hiány ül majd a lelkemen

[...]

Töri-, matek-, rajz-, nyelvtanárok,
Kerámiák, köcsögdudák,

Könyvtárosok és csillagászok,
Vegyétek szívem búcsúját!
Nem vágok hozzá bús pofát,
Ha könnyem csorran, elkenem,
De mit tagadjam, sok pupák,
Hiány ül majd a lelkemen.

Ajánlás

Hát nem is folytatom tovább,
Bozontos orrú hercegem:
Ha nem lakom már iskolád,
Hiány ül majd a lelkemen.

és kontaktuskeresési próbálkozásokat a külvilággal. Szerencsére vannak módszerek, amelyek használatát mostanra sikerült jól elsajátítani.

– Azt, hogy idén tarthatnak ballagást, csak röviddel a kicsengetés előtt döntötték el felsőbb körökben. Ennek fényében hogyan tudtak felkészülni erre az eseményre a tanárok, diákok?

helyzet ellehetetlenítette a búcsút – A végzősök már nagyon készülnek az ünnepre, a gyerekek búcsúztatják a tanárokat (szerk. megj.: a telefonos interjú során a háttérből beszűrődött a tizenkettedikesek éneklése a folyosóról, amely a tanároknak szólt), így a hagyományok megmaradtak. Szerencsére a többi osztály is visszatért az iskola épületébe, így a ballagók érezhetik, hogy

ezt soha semmi sem tudja majd pótolni számukra.

– *Ha a jelenlegi tendenciát vesszük figyelembe, akkor a következő tanévet vélhetően a fizikai térben kezdik majd el. Várta már? Melyek lesznek azok az elemek az online oktatásból, amelyeket mindenképpen alkalmazni fog a jövőben is?*

Szekernyés Réka ballagó diákjaival

– Annak felettébb örülünk, hogy megtartják ezt a gyönyörű hagyományt, az viszont elég szomorú, hogy csak szűk körben lehetnek jelen barátok és rokonok. Nagyon sok családból csak anyuka és apuka vehet részt a rendezvényen, hiszen a távolabbi családtagok vagy nem mernek, vagy nem tudnak egyelőre utazni. Ennek ellenére vannak áthidaló megoldások, hiszen az interneten közvetíteni fogják az eseményt. Ugyan az online felvétel a bensőséges hangulatot nem adja vissza kellőképpen, de valamennyire a hozzátartozók is érezhetik szeretteik közelségét. A ballagási fotózás viszont elég viccesre sikeredett idén: 25-en össze kellett zsúfolódjunk az udvaron védőmaszkokban, és csak arra a néhány pillanatra vehettük le az álarcot, ameddig elkészítették a fotót. Bár már ennek a kicsinek is örülünk, hiszen néhány hónapja még úgy nézett ki, hogy egyáltalán nem készülhet ilyen felvétel...

– Ön szerint méltóképpen sikerült a diákoknak lezárniuk az elmúlt 12 év tanulmányait, vagy ez a mostani

jelenleg ők a nagyok, amelyet öröm látni és átérezni tanárként is. Ennek ellenére a szerenádok, a nagykorúsítások és az udvari bál elmaradása hiányérzetet kelt mindenkiben – főként az utóbbi,

Az elmúlt hónapokban úgy éreztem, hogy a gyerekek lelkesedése elmúlt, semmivel sem tudtuk már az érdeklődésüket hosszú távon fenntartani.

amelyre a lányok már gyermekkoruktól kezdődően tudatosan készülnek. És van még valami, amit ugyan a végzős tanulók még nem éreznek, de hosszú távon kihatással lesz életükre. Ez nem más, mint a fiatal felnőttkorukból kimaradt másfél év, amikor az iskolában a közösségek a leginkább összefognak, életre szóló barátságok kötődnek, valamint életpasztalatokat gyűjtenek. És

– Természetesen már én is vártam az esetszámok csökkenését, ezzel arányosan pedig azt is, hogy az oktatás visszatérhessen a megszokott keretek közé. Az elmúlt hónapokban úgy éreztem, hogy a gyerekek lelkesedése elmúlt, semmivel sem tudtuk már az érdeklődésüket hosszú távon fenntartani. Értelemszerűen az online tanításban is vannak olyan praktikák, amelyek hasznosak lehetnek a jövőben. A teljesség igénye nélkül az interneten történő feladatmegadás, a gyakorlatok ellenőrzése, archiválása és rendszerezése, na meg az online tudásfelmérési módszerek mind-mind olyan elemek, amelyek segítségünkre lehetnek a jövőben is. Nemhiába tartja a mondás: minden rosszban van valami jó. Nekünk pedig ezeket a jó dolgokat kell hasznosítsuk majd a jövő generációinak oktatásában.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Magánóra: nélkülözhetetlen segítség vagy feketejövedelem?

A nagyváradi Ady Endre Elméleti Líceum pszichológiatanárát, Domján Katalint is megkérdeztük a témával kapcsolatban, aki szerint az Országos Diáktanács valószínűleg rendelkezik valamilyen statisztikával a magánórák tekintetében, ha külön iparágnak látja ezek gyakorlását.

A tanárnak is drága az ideje

„Valószínűleg ezt az ipart az igény szüli, igény a szülők (és/vagy diákok) részéről, hogy lehetőséget teremtsenek a gyermeknek a tananyag mélyebb elsajátítására, begyakorlására, hogy céljaiknak megfelelően dönthessenek a továbbiakról. Hogy ki miről adózik, az ebben az országban nem mindig törvényszerű, hiszen ha megnézzük a bármikori politikai elitet, hajlamosak olyan rendelkezéseket elfogadni, amelyben a saját vállalkozásuk adókötelezettségét enyhítik” – hozta fel példaként a politikumot a középiskolai tanár. Hozzátette, ugyanebbe a kategóriába tartoznak a napszámosok, a külföldről árut behozó és értékesítő autókereskedők, a szezonmunkások is, akik többnyire nagyobb nyereséggel dolgoznak a tanároknál, mégsem jut eszükbe az állam felé bevallani és leróni adózási kötelezettségüket. „Ugyanakkor ha a tanárokkal elvileg azonos társadalmi rendbe tartozó jogászok vagy orvosok magánirodájában/rendelőjében alkalmazott

órabért nézzük, akkor megállapíthatjuk, hogy ha egy tanár hasonló díjakkal dolgozna azért, hogy az adózást zavarta-

Vannak olyan gyerekek, akik felzárkózni vágyanak (vagy a szülő vágyik erre), és vannak olyanok, akik jobb vagy másfajta teljesítményt igénylő célt tűznek ki, melyre nem kötelezi őket a tanár, ugyanakkor nem lehet a tanártól sem elvárni, hogy a saját idejét folyamatosan ingyen feláldozza.

lanul megoldja, akkor korlátozott lenne azok száma, akiknek hozzáférhető lenne” – véli Domján Katalin. Véleménye szerint ráadásul a tananyagot nem lehet

csupán néhány alkalom alatt elsajátítani, viszont a ráfordított idő éppen olyan drága a tanárnak, mint más, hasonló képzettséggel rendelkező szakembernek. Az Ady Endre Elméleti Líceum pedagógusa úgy fogalmazott, ha a tanár lelkiismeretesen végzi a munkáját, akkor egyrészt azért van szükség a magánórákra, mert az állam által a közoktatásban előírt óraszám, tananyag, diáklétszám, a tanulási motiváció, a diákok és a társadalom közhangulata a műveltség csak bizonyos fokú elsajátítását teszi lehetővé.

A felzárkózás lehetősége

„Az elemi oktatásban még megvalósulhat az, hogy a tanító addig gyakoroltatja a tananyagot, amíg a diákok 80%-ban elsajátították, de a felsőbb osztályokban erre nincs idő. Másrészt, míg az elemi iskolába a diák tanulni jár, addig a serdülőkor eljövetelével sokkal fontosabbá válnak a kortárs kapcsolatok, így a barátok, osztálytársak hatására a tanulók hajlamosak vagy elhanyagolni

A szülőnek nem kell a gyerek tanárának lennie

Mit rontanak el leggyakrabban az „iskola-kezdő” szülők? Azt, hogy nem tudatosítják magukban rögtön a legelején, hogy az iskola a gyerek dolga. Amennyiben anyát és apát ilyenkor az érdeklő legjobban, hogy bepakolt-e a gyerekük a táskáját, hogy megírta-e a leckét, esetleg akar-e korrepetitor lenni, azzal hibát követ el. Az iskolakezdés tétje, hogy 8–12 év normális vagy pokoli évet fognak közösen megélni. Ehhez a kezdetektől azt érdemes éreztetni a gyerekünkkel, hogy mindig ott a család a háttérben, segít és megvédi, ha szükséges, vagy ezt kéri, a többit pedig nyugodtan rá kell bízni. Ha otthon hagyja a tornaszákot,

és ezért egyest kap, nem baj. Ha másodszor és harmadszor is, az sem baj, ötödszörré megtanulja, és ezzel együtt azt is, hogy ez az ő felelőssége, hogy megbíznak benne minden körülmények között. Ám azt érdemes tudatosítani, hogy a szülő a legritkább esetben sem képzett tanár. Ezért előfordulhat az, hogy nem megy a korrepetálás, az intenzív együtt tanulás a gyerekekkel. Bármennyire is akarunk neki segíteni, idegeskedéssel, összeveszéssel, netalántán kiabálással, sírással végződhet a közös tanulás. Így egyik félnek sem lesz sikerélménye. Ha esetleg így van, akkor sincsen semmi gond, de bölcsebb korrepetitort fogadni – kisebb

és nagyobb gyerekek esetében is. A szülőnek nem feltétlenül kell a gyerek tanárának vagy edzőjének lennie! Ha vagyunk olyan szerencsések, hogy jól működik az együtt tanulás, akkor is egy idő után „engedjük el a gyerek kezét”, hagyjuk őt egyedül tanulni, hogy végigmehessen önállóan a tanulás útján, és annak összes szakaszán. Maximum, hogyha végzett, akkor igény esetén kérdezzük ki tőle a tanulmányokat, tehát ellenőrző funkciót lássunk el.”

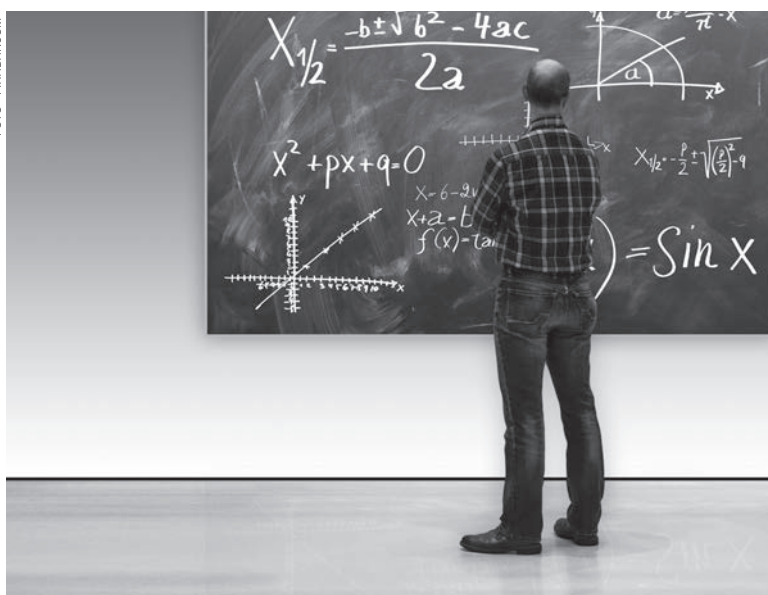
Vekerdy Tamás pszichológus
[1935 – 2019]

a tanulást, vagy nagyobb figyelmet fordítani rá” – magyarázta tapasztalatait interjúalanyunk. Arra is kitért, meglátása szerint a szülő vágyik arra a biztos tudatra, hogy gyermekének megteremt a megfelelő képzés lehetőségét, igyekszik terelni valamilyen iskola/szak felé, de a tanulók mégis többnyire a kortársak által favorizált és emiatt azt választott iskolában érzik jól magukat. A Bihar megyei oktató azt is kiemelte, hogy vannak olyan tárgyak (pl. az idegen nyelvek), ahol csak kis létszámú diákkal lehet eredményesen dolgozni, hiszen egy tanóra keretében lehetetlen minden diákot szóhoz juttatni. Ugyanakkor van két diákkategória, akik nagyobb arányban veszik igénybe a magánórákat. „Az egyiket azok a gyerekek alkotják, akik kicsit lassabban fejlődnek, vagy lassabban sajátítják el a tananyagot, nehezebben értik meg és jegyzik meg az összefüggéseket, így a magánórák biztosítják számukra a felzárkózás lehetőségét. A másik kategóriát a tehetséges tanulók alkotják, akik azért járnak különórára, mert többet megbírnak, mint osztálytársaik, valószínűleg a céljaik eléréséhez is performánsnak kell lenniük” – foglalta össze meglátásait a partiumi pszichológiatanár.

Mihez kell igazítani az oktatást?

Domján Katalin szerint a tanár egy 28 fős osztályban igazíthatja az oktatást a diákok átlagának teljesítményéhez vagy az osztálytól elvárt teljesítményhez is. „Ha az osztály átlaga magasabb szinten van, akkor a diákok átlaga többet fog tudni, hiszen a tanár haladni tud a tananyaggal, és olyan részeket is beiktathat, ami felkészítheti magasabb tudás könnyebb elsajátítására vagy élvezetesebbé teszi a tanulást. Ha átlagosan alacsonyabb szinten teljesítenek a diákok, akkor nehezebb haladni, ugyanakkor a tantervben meghatározottakat meg kell tanítani, meg kell ismertetni azokat a leckéket is a tanulókkal. A lényeg az, hogy a tanító a lehető legtöbbet kihozza a gyerekekből” – véli a színmagyar iskola pedagógusa. A Magyar Közoktatással ugyanakkor azon tapasztalatait is megosztotta a pszichológiatanár, hogy előfordulnak olyan esetek is, amikor a pedagógus nem az átlag teljesítményének megfelelően tanít, hanem az osztálytól

FOTÓ: PIXABAY.COM

A tananyagot nem lehet csupán néhány alkalom alatt elsajátítani, a ráfordított idő a tanárnak is drága

elvárt teljesítményhez igazodik. Ez persze nem azt jelenti, hogy kevésbé végeznél lelkiismeretesen a munkáját, hanem azt, hogy nem hajlandó engedni a színvonalból azért, mert olykor a diákok nem akarnak tanulni. Ebben az esetben születhetnek lemaradások és motivációvesztés, amit a magántanár a legtöbb esetben kitűnően tud kezelni.

Megesik, hogy bizalmatlan a szülő

„Még egy esetet kiemelnék: gyakran a szülő bizalmatlan a közoktatással szemben, hiszen ha valami ingyen van, akkor azt gondolja, hogy az nem lehet magas szintű. Ebből a gondolatból kiindulva fizet azért, hogy nyugodt legyen afelől, hogy gyermekét hozzáértő szakember támogatja” – érvelt lapunknak a középiskolai pedagógus. Az adys oktatás szerint ha saját diáknak tart valaki magánórát, az több okból történhet. „Vannak olyan gyerekek, akik felzárkózni vágnak (vagy a szülő vágyik erre), és vannak olyanok, akik jobb vagy másfajta teljesítményt igénylő célt tűznek ki, melyre nem kötelezi őket a tanár, ugyanakkor nem lehet a tanártól sem elvárni, hogy a saját idejét folyamatosan ingyen feláldozza. Olyan esetek is vannak, amikor a szülő magánemberként ismeri a tanárt, és bíz benne, ezért szeretné, ha külön foglalkozna gyermekével” – válaszolta fel tapasztalatait. Válaszadónk sok olyan esetet ismer, amikor

a tanár ingyen tanítja szabadidejében a diákokat, ingyen tart előkészítőt, sőt saját pénzén szabadidejében kíséri versenyekre diákjait. „Abban az esetben nem tartom etikusnak a saját diáknak adott magánórát, amikor a tanár szándékosan hiteti el a diákkal vagy szüleivel, jövedelemszerzés céljából azt, hogy szüksége van a tanár által nyújtott szolgáltatásra” – válaszolta fel aggályait a nagyváradi pedagógus, bár szerencsére csak kevés ilyen példáról tud. Természetesen a magánórák iránti igények visszaszorításra is több áthidaló megoldás létezik: el lehet hitetni a szülővel, hogy a gyerekek megkapják az iskolában a koruknak megfelelő képzést, s csupán a diákokon múlik, hogy kialakítsák a megfelelő képességeket, elsajátítsák a megfelelő ismereteket, de létre lehet hozni sokkal több olyan (magán)iskolát, ahol képesek egyenként a diákok szintjéhez igazítani a tananyaggal eltöltött időt és tanítási módszereket. „Vagy reformáljuk meg a teljes közoktatást” – jelentette ki mosolyogva, már-már tettepre készen a tanárnrő.

Áprilisi lapszámunkban megjelent írásunk második, befejező része.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Ballag már a vén diák – személyes részvételű kicsengetés Kolozsváron

Bár pár hónapja még nem tűnt valószínűnek, de a járványügyi korlátozásokat országszerte feloldották, így személyes részvétellel búcsúzhattak a végzősök az iskolától. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban június 5-én tartották a ballagást. Az iskola hagyományaihoz híven, az intézmény huszadik század eleji zászlójával vonultak a templomba a ballagók, ahol tanáraik, szüleik és diáktársaik elbúcsúztatták őket, és elindították a nagybetűs Életbe.

FOTÓK • JAKAB MÓNIKA

A marosvásárhelyi Bolyai csapata nyerte az Estöri történelmi vetélkedőt

Kossuth, a diákcsíny védelmezője

Forró-Bathó Eszter, Papp Benjámin és Fogarasi Szabolcs, a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum 10. osztályos tanulói Kálmán Attila történelemtanár irányításával neveztek be az Estöri kreatív történelmi versenyre, amelynek megnyerték az első díját. A Bolyai harmadik alkalommal vett részt a versenyen, és most először nyerte el az első helyezést. Az Esterházy Magyarország Alapítvány ötödik alkalommal hirdette meg a Kárpát-medence magyar 10. osztályos középiskolás diákjai számára a versenyt, amelynek tematikája ez alkalommal a 2020/21-es tanévben Férfi és női szerepek – hogyan éltek elődeink a 19. század első felében? Különösen fontosnak tartották a szervezők azt, hogy a korábbi évekhez hasonlóan a diákok – az országos eseményeken túlmutatóan helyi történetek, életutak után is kutassanak, hogy közelebb kerüljenek a kiválasztott kor történelméhez, kultúrájához. A verseny célja, hogy a tanulók önálló ismeretszerzés, kutatás segítségével megismerjék a magyar történelmet, a magyar nép kultúráját és életmódját, ugyanakkor teret adjon a fiatalok kreativitásának, hogy tehetségükkel, koruknak megfelelő digitális eszközökkel és ismereteikkel oldhassák meg a feladatokat.

Történelmi személyiségek, iskolai botrányok

A verseny háromfordulós volt, amely írásbeli, szóbeli és gyakorlati versenyrészeket tartalmazott. A benevezett 200 csapat számára novemberben egy online kvízzel kezdődött a megmérettetések sorozata. A kvízen egy belépési küszöböt kellett elérniük a diákoknak a továbbjutáshoz. Összesen 23 kérdésre kellett válaszolniuk, amire 40 perc állt a rendelkezésükre. Azoknak a csapatoknak, amelyek megfelelő eredménnyel teljesítették a kvízt, a következő feladatban egy 19. század első felébe illő fiktív online magazin címlapját kellett elkészíteniük. Be kellett mutatniuk, hogy milyen témák, kihívások, érdekességek

jellemezték a kort család, otthon, életmód, szabadidő, női szerepek, férfiszerepek stb. témákban. A feladat részét képezte egy cikk megírása is egy szabadon választott rovatba, valamint egy kreatív, a korszakra jellemző stílusú csapatfotó elkészítése és feltöltése a címlaphoz.

A Fegyelmi botrány az iskolákban című újságcikkben arról olvasható, hogy „több erdélyi és észak-magyarországi iskola diákja szólalt fel az elmúlt időben a saját igazáért. Már-már visszataszító, hogy minden nebuló azt hiszi, ő fogja megváltani a világot, ha szembeszáll oktatóival” – majd következik azoknak az eseteknek a felsorolása, „amelyek e felettébb különös helyzethez vezet-

Az első eset Sárospatakon történik, ahol a diákcsínynt elkövető és bűntetésre számító diákok érdekében állt ki az iskola igazgatója ellen „egy, magát kiemelkedő képességű diáknak tituláló jogászhallgató, név szerint Kossuth Lajos, aki az 1819-es tanév első felében került az iskolába, de máris gondok vannak vele”.

tek”. Az első eset Sárospatakon történik, ahol a diákcsínynt elkövető és bűntetésre számító diákok érdekében állt ki az iskola igazgatója ellen „egy, magát kiemelkedő képességű diáknak tituláló jogászhallgató, név szerint Kossuth Lajos, aki az 1819-es tanév első felében került az iskolába, de máris gondok vannak vele”. A sárospataki eset híre Marosvásárhelyre is eljutott, ahol a diákok a rossz élelmezés ellen lépnek fel, és akik mellé állt Bolyai Farkas, a

kollégium matematika-, fizika- és kémiaprofesszora. Nagyenyeden is diáklázadás tör ki, ott Köteles Sámuel tanár áll a tanítványai mellé. Illetve egy kolozsvári esetet is megemlítenek az újságcikkben, ahol a gyerekek a nagy tudású történelestanáruktól, Füzi Jánostól kapnak segítséget.

Ki-ki a saját képességeit kamatoztatta

A nyertes csapat tagjai elmondták, eredetileg Forró-Bathó Eszter, Papp Benjámin és Farkas Róbert alkotta a csapatot, de a középdöntő után Róbert helyébe Fogarasi Szabolcs lépett. A tanulók a feladatokat megosztották egymás közt, ahogy elmondták, Eszter erőssége az írás, a Szabié a történelem ismerete, míg a Benjáminé a technikai tudás.

Ami a motivációt illeti, mindhárman bevallották, hogy a vezetőtanáruk iránti tisztelet volt a legnagyobb motivációjuk, aki bízott bennük, és aki rájuk hagyta a döntést, hogy részt vesznek, vagy sem a vetélkedőn. Arról is beszámoltak, hogy a középdöntő után kezdték azt érezni, hogy ha már eljutottak odáig, akkor jó, ha behúznak és nem adják alább, haladnak a döntő felé. Pedig nem volt könnyű, hiszen a verseny mellett, a felkészüléssel párhuzamosan mással is foglalkoztak, a vezetőtanárnak pedig türelmesnek és megértőnek kellett lennie még akkor is, ha a lelkesedés valamelyikükénél kezdett alábbhagyni. Kálmán Attila elmondta, a középdöntő körül megtörtént, hogy mélypontra jutott egyik-másik versenyző, olyan személyes megingások voltak ezek, amelyeket a tanárnak kellett segíteni átélni, túljutni azon. „Nagyon sok mindenben részt vesz mindenki, meg kellett értenem, hogy a verseny mellett is van élet. De mikor oda kellett állni, akkor mindenki tette a dolgát, keményen dolgozott” – fogalmazott a történelemtanár, azt is hozzátéve, hogy mindhárom tanítványa számára fontos a történelem, szeretik is azt, és ezt most be is bizonyították.

Fáy András, a fröccs feltalálója

A május 14-én online megtartott döntőbe végül 14 csapat jutott be: Budapestről öt, valamint egy-egy csapat Békéscsábáról, Kiskunhalasról, Pannonhalmáról, Sáropatakról, Sopronból, Szigetszentmiklósról és egy-egy a határon túlról: Kassáról, Marosvásárhelyről és Révkomáromból. Az eseményt az Esterházy Magyarország Alapítvány a YouTube-csatornáján élőben közvetítette.

A finalistákra már a döntő napja előtt komoly kihívás várt, azt a feladatot kapták, hogy egy új Instagram-oldal felépítésével mutassanak be jeles, 19. századi történelmi karaktereket. A 14 csapat összesen 7 karakteren (Teleki Blanka, Brunszvíck Teréz, Déryné Széppataki Róza, Görgei Artúr, Fáy András, Clarck Ádám, Semmelweis Ignác) osztozott, így mindegyik karakterre két-két csapat jutott. A diákok szabadon megválaszthatták, milyen aspektusból és melyik életrészt mutatják be hősiüket. A valós tényeket változatos formátumban, hol komolyan, hol szellemesen dolgozták fel a csapatok. Megtudhattuk például, hogy mi ihlette a híres Déryné szobrot, milyen karriert áldozott fel Görgei Artúr a haza szolgálatáért, vagy hogy miként mentette meg Clarck Ádám háromszor is a felrobbantással fenyegetett Láncshidat. Az izgalmas és küzdelmes életutak számos szöveges, képes, videós tartalommal kerestül elevenedtek meg, miközben a diákok – gyakran saját maguk alakítva a karaktereket – jelmezben, valódi helyszíneken játszották el általuk elképzelt módon az egykor történeteket.

A marosvásárhelyiek Fáy Andrást személyesítették meg, akiről talán kevesen tudják, hogy ő volt a fröccs feltalálója. „Izgalmas volt az Instagram-profil megalkotása, mert az anyagkeresés és gyűjtés mellett a kreativitás is fontos volt” – idézték fel a vetélkedő legmemorandóbb pillanatait a nyertesek, akik a legtöbb követőt tudták a magukénak. A fay.andras_hi.story Instagram-oldalon a csapattagok bemutatkoznak, elmondják, hogy melyikük kit vagy kiket alakít. Például Szabinak jutott a feladat, hogy Fáy András bőrébe bújjon a rövid időutazás során. Béni Fáy barátait alakította: Vörösmarty Mihályt és Széchenyi Istvánt, valamint Gusztávot, Fáy

Balról jobbra: Béni, Eszter, Szabi és Kálmán Attila

fiát. Eszter pedig a feleséget, Sziráky Zsuzsát alakította. „Bár Fáy András felesége háttérbe szorul a férje mellett, mi mégis ezzel a karakterrel szeretnénk volna bemutatni a nők akkori helyzetét, tanulási lehetőségeit, illetve szerepét a közéletben” – mondja a rövid bemutatkozó videóban Eszter.

A személyes találkozások hiánya

A végső rangsor eldöntésekor a zsűri nemcsak az Instagram-oldalak tartalmait vette figyelembe, hanem azt is, hogy az egyes csapatok ezeket hogyan mutatták be, illetve, hogy miként álltak helyt az ezt követő csapatpárbajban, valamint a döntő versenyfeladatainak megoldásában.

Az V. Estöri trófeáját végül az marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum A nemzet mindenesei fantázianévű csapata zsebelhette be, míg a második helyezést a budapesti Szent Gellért Gimnázium Szentkirályi Móríc olvasói fantázianévű csapata, a harmadikat pedig a révkomáromi Selye János Gimnázium Feldunai kémosztig fantázianévű csapata nyerte.

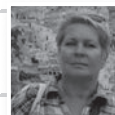
A fődíj egy-egy iPad volt, valamint egy kismartoni kirándulás. Meg is érdemelték, hiszen nyolc hónapig tartott

a vetélkedő, ahogy elmondták, ilyen hosszú versenyen még nem vettek részt. „Volt pihenési időszak is, de az tulajdonképpen a felkészülés időszaka volt. Az alpműveltséghez tartozó kérdések mellett olyanokra is válaszolnunk kellett, amelyeket amúgy nem volt honnan tudni, csak, ha alaposan átvettük a kötelező anyagot” – magyarázták a diákok.

Mivel a világjárvány megakadályozta a személyes találkozókat, és a verseny online zajlott, a részt vevő csapatok is csak a virtuális térben találkozhattak. Ezt Eszter sajnálta a legjobban, aki így is számos közös online eseményen vett részt, és bízik abban, hogy a személyes ismerkedések ideje is eljön hamarosan. A díjátadó ünnepséget június 28-án tartják Budapesten a Nemzeti Múzeumban, ahol a marosvásárhelyi csapat is jelen lesz. Ami a jövőt illeti, Kálmán Attila történelemtanár elmondta, a következő vetélkedőre is benevez a csapata, a mostani csapat pedig, amely jövőben már nem versenyezhet, szívesen vállalja az aktuális versenyzők mentorálását.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Gyergyószentmiklósi diákok értékelték a 2020-2021-es tanévet

Készen kell állnunk a folyamatos alkalmazkodásra

A kaotikus iskolai tanévnek lassan vége, havilapunk pedig megszólaltatta a diákságot azért, hogy évet értékeljenek. Emellett a nyári vakációs terveikről, valamint a szeptemberi újrakezdésről is érdeklődtünk náluk. Lenti cikkünkben a gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Általános Iskola diákjainak válaszait olvashatják.

Szócs Gáspár

Szócs Gáspár hetedik osztályos tanuló: „A sok összevisszaság ellenére úgy érzem, hogy egy jó tanévet zártunk. A vakációt már nagyon várom, a szabadidőm nagy részét pedig pihenéssel szeretném tölteni. A következő tanévkezdéssel egyelőre nem foglalkoztam, de nagyon remélem, hogy a hagyományos módon zajlik majd az oktatás, mert azt hasznosabbnak érzem.”

Tódor Anita, hatodik osztályos tanuló: „Az elmúlt időszakot életem egyik legfurcsább és legbonyolultabb szakaszának tartom. Eleinte nagyon örültem, hogy nem kell iskolába menni, de idővel megváltozott a véleményem, ugyanis véleményem szerint az online tanítás hátráltató mindenki számára. A vakációt már nagyon várom, és konkrét terveim is vannak: sokat fogok olvasni és tanulni, hogy ne felejtsem el az eddig tanultakat, na meg minél többet szeretném a barátaimat is meglátogatni. Úgy gondolom, hogy a következő tanévben már az iskolapadban fogunk tanulni, mert a vírus visszaszorulni látszik. Én a

Tódor Anita

hagyományos tanítást szeretem jobban, mert az online néha nehéz és bonyolult, emellett pedig hátráltat az egymással való találkozásban is.”

Günther Fanni, ötödik osztályos tanuló: „Az általános iskola alsó tagozatát step by step osztályban végeztem, ezért az ötödik osztály számomra még inkább új volt, mint a velem egyidős társaimnak. Egy cseppet furcsa volt az év elején, hogy otthonról tanultunk, de alapvetően pozitív iskolai évet tudhatok magam mögött. Megszerettem az ötödikét, a tanáraimat is megkedveltem, szóval a sok akadály ellenére pozitív nyomot hagyott bennem ez a tanév. A nyári vakációt kifejezetten várom, szeretnék elmenni a barátnőimmal „bulizni”, vagyis beszélgetni, táncolni, nevetni – egyszerűen jól érezni magunkat. A rokonaimat is jó volna látni (és nem csak a képernyőn keresztül), de a legjobban azt szeretném, hogy elmenjünk a tengerpartra. Tavaly nem voltunk, és kimondottan hiányzik a tengeri sós levegő, a víz, a színes napfelkelte és a hullámok hangja az esti sétánál. Bár

Günther Fanni

szerettem online tanulni, mégis szívesebben bejárok. Az iskolában ugyanis jobban megértem a tananyagot, és motiválom is magam, hogy precízen és dinamikusan tanuljak. Úgy érzem, hogy az online oktatás során is odatettem magam, de tény, hogy könnyebben elkalandoztam. Egyszerűen remélem, hogy ősztől már az iskolában fogom gyűjteni a tudományt.”

Blénessi Nimród, hatodik osztályos tanuló: „A sok összevisszaság ellenére élveztem ezt az évet, viszont remélem, hogy több ilyen már nem lesz. Az emberek többsége ugyanis azt mondja, hogy nem tetszett az elmúlt időszak, ezzel pedig én is hasonlóképpen vagyok. Így is történtek azért emlékezetes pillanatok: kiemelném azt, amikor hosszú idő után újból láttuk egymást az osztálytársaimmal több hónapi internetes tanulás után. A vakációt már nagyon várom, hiszen nem árt egy kis szabadidő. Ebbe beletartozhat a kikapcsolódás, a szórakozás, a sportolás, az utazás és a barátokkal töltött idő is – ezeknek pedig

Blénessi Nimród

mindegyikét szeretném kipróbálni idén. A nagyvakáció után szerettem az iskola falain belül fogunk tanulni, ahol könnyebben és gyorsabban meg lehet érteni a tanulnivalót. Jobban szeretném, ha ismét minden úgy lenne, mint ahogy másfél évvel ezelőtt volt.”

Bereczky Ágota

Bereczky Ágota, hetedik osztályos tanuló: „Nehezebb volt tanulni így, hogy online és személyesen is folyt az oktatás. Sokkal több egyéni munkát igényelt, mert ha nem tettük oda magunkat, vagy napi szinten nem végeztük el a feladatainkat, akkor nagyon könnyen lemaradtunk. Ez leginkább akkor mutatkozott meg, amikor visszatértünk az iskolába, és a számonkérésnél nem tudtunk olyan jól teljesíteni. Épp ezért gondolom, hogy nem maradt meg annyi információ idén, mint amennyi meg kellett volna hogy maradjon egy átlagos tanév alatt. Ebben az összevisszaságban nagyon elfáradtunk, ezért biztos nem vagyok egyedül,

aki nagyon várja már a vakációt. Van-
nak terveim a nyárra, szeretnék sokat
pihenni, hogy a nyolcadikat újult erő-
vel kezdhessen. Szerintem a követke-
ző tanévben már hagyományos módon
fogunk tanulni, mert úgy tűnik, hogy
a dolgok kezdenek visszaállni eredeti
formájukba. Legalábbis ebben bízom,
mert sokkal jobban fel tudnánk készülni
a nyolcadik végi vizsgákra. Nekem
összességében nem volt problémám az
online oktatással, de nem szeretnék a
jövőben is így tanulni.

Sándor Ágnes

Sándor Ágnes, hetedik osztályos tanuló: „Nekem nem tetszett az elmúlt időszak, mivel amire hozzászoktam az online oktatáshoz, arra újra iskolába kellett járni, és számomra a sok változás nehéz volt. A vakációt nagyon várom már – mint mindenki, aki iskolába jár. Azért szeretem a szünidőt, mert sokat lehetek a barátaimmal, és jókat tudunk bulizni közösen. A nyár során ugyanakkor a szüleimmel is el szeretnék menni nyaralni. Úgy gondolom, hogy szeptembertől hagyományos módon fogunk iskolába járni, mivel a járványügyi helyzet normalizálódni látszik. Jobban szeretnem a hagyományos tanítást, jó volna már a fizikai térben is találkozni társaikkal és tanáraikkal, főleg azért, mert jövőre leszek 8. osztályos, és így jobban oda tudnék figyelni a tanulásra.”

Antal Csenge, nyolcadik osztályos tanuló: „Az utóbbi néhány hónap számomra sok nehézséggel járt a tanulás miatt, mert egyre inkább sürget az idő, és közelednek a vizsgák. A sok tanulnivaló

ellenére az osztályközösség ebben az időszakban kovácsolódott igazán össze. Azt várom a nyárban, hogy legyenek meg a vizsgák, aztán sportolni fogok sokat, nyaralni, na, meg a barátaimmal is szeretnék találkozni. Mivel a következő tanévet új iskolában kezdem, ezért azt

Antal Csenge

szeretném, hogy minden a megszokott kerékvágásban történjen. Mi egy olyan generáció voltunk, akiknek folyton változásokkal kellett szembenéznünk, úgyhogy az sem lepne meg, ha őszig teljesen új forgatókönyvvel találunk szemben magunkat. A barátaim miatt azonban én mindig a hagyományos iskolát fogom szeretni.”

Turcas Petra

Turcas Petra, nyolcadik osztályos tanuló: „Véleményem szerint nagyon zavaros időszakot zárunk nemsokára. Az online oktatás igencsak nagy népszerűségnek örvendett köreinkben is, míg „végzősök” nem lettünk. Sőt talán még

az első félévben is igazán jó buli volt. Most, hogy egyre közelebb vagyunk a vizsgákhoz, kezdünk rájönni, hogy az amúgy is rossz helyzetünkön kifejezetten csak rontott ez a nagy fejetlenség. Természetesen nem szabad mindent az online oktatásra fogni, tanáron-diákon egyaránt sok múlt. Rengeteg negatívumot hozott ez a tanév. Az intézmények is mind megszenvedték ezt az időszakot. Diákot, szülőt, tanárt egyaránt rosszul érintett ez az egész. Nem beszélve arról, hogy rengeteg élménytől (bankett, tömeges ballagás, nagyobb ünneplések stb.) megfoszt minket, diákokat ez a vírushelyzet. Úgy gondolom, hogy a vizsgaidőszakok után lehetne ténylegesen megítélni, hogy milyen sikereket is hozott ez a jellegű oktatás, de jelenleg úgy érzem, hogy inkább negatív lesz. Nagyon várom a nyarat. Talán még soha ennyire nem vártam... Persze a tudat elszomorít, hogy az osztálytársaktól el kell válni, de ez az élet rendje. Így a vizsgák előtt állva, nagy reményeket fűzök a vakációhoz. Legfőbb tervem a pihenés. Szeretném, ha egy tartalmas nyár után megújult erővel vághatnék neki a 9-12. osztályos éveimnek. Úgy gondolom, hogy a következő tanévben hagyományos módon

fogunk iskolába járni, mivel a vírushelyzet is egyre kedvezőbb lesz. Természetesen nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy a lehetőségek világát éljük, így bármi megtörténhet. Reálisan gondolkodva a hagyományos oktatás sokkal jobb lenne – számomra mindenképp.”

Bajtalan Ünige, hatodik osztályos tanuló: „Szerintem érdekes volt az, hogy hol online, hol személyesen kellett részt venni az oktatásban. Engem egyáltalán nem zavart, így legalább változatos volt a tanév menete. Hosszú távon azonban ez nem működhet így, mert mindenkinek elmenne a kedve a tanulástól. A nyári vakációt várom is, meg nem is: egyrészt ilyenkor a legtöbben elmennek valahová nyaralni, így nem jut annyi idő a barátaimra, másrészt azért ilyenkor mindenki megnyugszik, és felfrissül. Idén nyáron szeretném a szabadidőmet a barátaimmal, a családommal és a hobbizataimmal tölteni, na meg persze elutaznék valahová kirándulni is, hogyha a vírushelyzet megengedi. Szeptembertől szerintem az iskolában kezdünk el majd tanulni, mert egyre többen megkapják a védőoltást, és nem csinálhatják meg azt, hogy a fél világ be van oltva,

mi pedig még mindig online tanulunk. Személy szerint jobban szeretem, amikor suliba járunk, mert úgy jobban megértem a leckét, és több időt lehetek a barátaimmal.”

Ferencz-Csíki Kriszta, hetedik osztályos tanuló: „Számomra az elmúlt időszak nagyon nehéz volt. A nehézség fő oka az volt, hogy nem tudtuk mikor térhetünk vissza a hagyományos oktatáshoz, és mikor ülhetünk be újra az iskolapadba. A vakációt már nagyon várom. Szeretnék sokkal több időt tölteni a szabadban a családommal és a barátaimmal. Emellett rengeteget akarok olvasni és gyakorolni azokból a tantárgyakból, amelyek nem mennek olyan jól. És hogy őszől hol leszünk? Véleményem szerint erre a kérdésre igen nehéz válaszolni, mivel a mai világban semmi sem biztos. Éppen ezért készen kell állnunk folyamatosan az alkalmazkodásra. Személy szerint jobban szeretem a hagyományos tanítást, így ebben az oktatási formában reménykedem.”

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

„Tavaly nem voltunk igazán nyaralni, hiányzik a tengeri sós levegő, a víz, a színes napfelkelte”

„Könyvmolynak lenni menő”

Csipán Kristóf a Maros megyei Gyulakután él szüleivel, magántanuló, és idén nyáron lesz 11 éves. A reggeleket 20–30 perc olvasással kezdi, és három–négy órát tanul naponta. Az általa elolvasott könyvek témája nagymértékben összefügg aktuális tanulmányaival, így tanul akkor is, amikor épp kikapcsolódásként elmerül a könyvek világában.

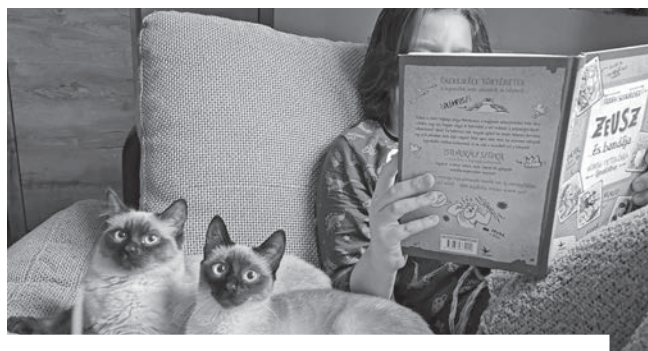
– *Hogyan lettél magántanuló? Kivel, hogyan tanulsz otthon?*

– Fél éve járhattam előkészítő osztályba, amikor édesanyám először felfedezte az otthon tanulási módszert, majd harmadik osztály elején volt egy szülőértekezleti incidens, aminek következtében végleg eldöntötték, hogy magántanuló leszek. Minden nap otthon tanulok a szüleim által előkészített program szerint. Édesanyám tanít, felad néhány feladatot, és azt én meg kell csináljam. De járok különfoglalkozásokra is, például: fizika, kémia, gyógytorna, angol és román. A kémia érdekel a legjobban, amit negyedik osztályosként még nem is tanulhatnék. Ezzel kapcsolatosan szoktam olvasni is különböző tudományos-ismeretterjesztő könyveket. Magántanulóként próbálunk minél változatosabb, gyakorlatiasabb órákat kitalálni a szüleimmel, így nemcsak a munkafüzeteket és a tankönyveket használom, de nagyon sokat olvasok is. Ami tényleg érdekel, azt tanulom. Például az iskolában kötelező volt furulyaórára járni, én azt nem szerettem, de az idén tanultam sakkot, amit nagyon élveztem. Fél évet jártam úszni, jégkorcsolyázni, voltam robotikán és most programozást tanulok. Az általános műveltség fejlesztése mellett mindig van valami plusz, amit gyakorolhatok. De azonkívül, hogy nem járok be az iskolába, tartom a kapcsolatot a volt osztálytársaimmal, meg szoktuk beszélni azt is, ki mit tanul éppen.

– *Nemrég találtam rá könyvajánlós Facebook-oldaladra, ahol színes ajánlókkal és fotókkal együtt osztod meg az aktuális olvasmányaidat. Miért indítottad el ezt az oldalt?*

– A gyakorlati órák ötlete volt ez a Facebook-oldal. Amikor írok egy könyvajánlót, akkor egyszerre vagyok gépelési és fogalmazási órán. Célom, hogy akik szeretnek olvasni, azoknak ötleteket adjak, mi az, amit érdemes elolvasniuk, és akik kevésbé szeretnek, vagy egyáltalán nem szeretnek olvasni, azoknak pedig meghozzam a kedvét az olvasáshoz. (szerk. megj.: Kristófnak nincs még saját Facebook-adatlapja, a könyvajánlós oldal adminisztrátora az édesanyja. A könyvajánlót közösen teszik közzé. Ez egy gyakorlati-tanulmányi óra, ahol Kristóf a biztonságos internetezésről tanulhat, illetve arról, hogy mire lehet tudatosan használni a közösségi oldalakat. Kora miatt kevés a vele egyidős olvasója, de szülők olvassák az ajánlókat, akiknek inspiráció Kristóf könyvajánlói.) Egy gyerek van, akivel megközelítőleg ugyanannyit olvasunk, viszont ő is otthon tanul. A velem egykorúak, sőt még a nagyobbak között is eléggé kakukktojásnak számítok. De szerintem ez nem túl észrevehető, mert én is ugyanazokat csinálom, mint a többi gyerek, csak közben olvasok is.

– *A közösségi oldalon feltűnt egy fotó, ahol körülbelül száz könyvvvel vagy látható. Mit jelentenek számodra ezek a könyvek?*

– Ez a fotó három részre osztható. A jobb oldali kupacban vannak azok a könyvek, amiket egyedül olvastam el, mint például: *A macska mondja meg, Na de ki kérdez egy kandúrt? Már megint ez a kandúr, A vég, Az Egy ropi naplója* sorozat több része. Középen vannak az aktuális olvasmányok, és bal oldalt vannak azok a könyvek, amiket édesanyám esténként olvasott fel nekem, vagy együtt olvastuk őket a tavaly. Az aktuális olvasmányok között több is van, mert egyszerre több könyvet is olvasok. Van, amit elkezdek olvasni, aztán megunom, olyankor szüneteltetni szoktam, olvasok inkább valami mást. Bele-beolvasok egyszerre legalább három–négy könyvbe, azokat felváltva böngészem. De hogy épp mit olvasok, az a napomtól függ, és kedvem szerint változik, igazából mindenevő vagyok. Délután, tanulás után előkerülnek az aktuális olvasott könyveim mellett az enciklopédiák vagy magazinok is. Van egy videójátékkal kapcsolatos magazin, amit nagyon szeretek böngészni, *Maincraft* magazin a címe, a játékról ír le különböző információkat. De a *Lego Star Wars* magazint is gyakran olvasgatom, ebben két képregény is van, amiket különösen kedvelek, és sok megoldandó feladat. Ezeken kívül pedig az *Ásványok* című magazin a kedvencem. Mindegyik lapszámmal szoktam kapni egy kézzel fogható eredeti ásványt, és a magazinban nagyon sok érdekességet leírnak erről az ásványról. A barátaimnak is szoktam mutatni ezeket a magazinokat, viszont egyelőre nem tapasztalom, hogy ők is olvasnának hasonlókat. De, amikor átjönnek hozzám, egyet-egyét előveszünk, és böngészgetjük őket.

Írásunk befejező részét következő lapszámunkban közöljük.

JAKAB MÓNIKA

jakabmonika940206@gmail.com

A drámapedagógia mint a magyartanítás megújulásának lehetséges katalizátora

Bethlenfalvy Ádám *Dráma a tanteremben* című kötetének online könyvbemutatóján vehettek részt az érdeklődők az idei év elején a KRE művészet- és médiapedagógiai tanszéke és az InSite Drama szervezésében. A kötet a KRE Károli Könyvek (monográfia) sorozatában, a L'Harmattan Kiadó gondozásában jelent meg 2020-ban.

Megéri feszegetni a kereteket

Az online-eseményt figyelve magyartanárként az az érzésem támadt, hogy valóban minden út Rómába vezet – azaz, bármilyen (szakmai) kérdésről is essék szó, a végső konklúzió mindig az, hogy – valószínűleg az oktatás egésze, de a magyartanítás mindenképpen – alapvető reformra szorul. Nagyon érdekes volt végighallgatni, hogy a könyv kapcsán hogyan merülnek fel alapvető kérdések oktatásról, művészetről, magyartanításról. Ez nyilván egyformán a kötet és a beszélgetőtársak érdeme: Kucserka Zsófia, a PTE klasszikus irodalomtörténeti és összehasonlító irodalomtudományi tanszék adjunktusa – a beszélgetés moderátora; Arató László, a budapesti Radnóti Miklós Gyakorló Gimnázium vezetőtanára, a ME elnöke; Hajós Zsuzsa, a Kerekasztal Színházi Nevelési Központ drámatanára (író, rendező) és természetesen Bethlenfalvy Ádám, a magyar drámapedagógia meghatározó alakja, az InSite Drama alapítója, a KRE adjunktusa. A beszélgetés egyik legfontosabb konklúzióját Arató László fogalmazta meg: a drámapedagógia módszerei egyfajta katalizátorként működhetnének az irodalomtanítás megújításának folyamatában. Hiszen ahhoz, hogy a drámapedagógia módszereivel valóban komplex történeteket hozzunk létre, nagyon sok idő szükséges, ez lassú folyamat, amely szétfeszíti az osztálytermi kereteket. A drámapedagógiai módszerek használatának pozitív hozadéka azonban annyira jelentős, hogy megéri a kereteket feszegetni. A drámafoglalkozás lehetőséget teremt arra

A sokarcú drámapedagógia. A tantermi dráma cselekvésre, részvételre és alkotásra épülő műfaj

– ahogy Hajós Zsuzsa fogalmazott –, hogy (személyes) kapcsolatba lépjünk a vizsgált dologgal (szöveggel, történettel), egyszerre lehet elemezni az adott kérdést érzelmi és intellektuális síkon – tétje lesz a tanulási folyamatnak. A „mintha-játék” – ahogy Bethlenfalvy kiemeli – a fikció védettségében teszi lehetővé az érzelmi azonosulást. A dráma emberközpontúbbá teszi az anyagot, lehetővé teszi, hogy közünk lehessen valakihez, és azon keresztül az anyaghoz.

Arató László úgy fogalmazott, hogy a dráma tulajdonképpen önmagunk és a világ cselekedve megértése: egyszerre aktív és reflexív tevékenység, így minden megismerésénél aktívabb megismerésnek tűnik.

A konkrétól, egyszerűtől kell kiindulni

Bethlenfalvy hangsúlyozta, hogy már a 2010-es DICE kutatás („Drama Improves Lisbon Key Competences in Education”

/ A drámapedagógia hatása a lisszaboni kulcskompetenciákra – A kocka el van vetve. Kutatási eredmények és ajánlások a tanítási színház és dráma alkalmazásával kapcsolatban) is megfogalmazta, hányféle területen fejti ki fejlesztő hatást a drámapedagógia módszere. Kucserka Zsófia ezek közül azt emelte ki, hogy a dráma módszere a demokratikus kompetenciákat is támogatja – pl. szabad véleménynyilvánítás képessége. A drámatanítás emellett olyan fogalmakat használ (ld. a tárgyalt könyv elméleti fejezeteit) amelyek az irodalomtanításban is fontosak. Arató László, bár a dráma módszertanát saját gyakorlatától, alkatától némileg idegennek érzi, a könyv szemléletével mégis nagyon rokonszenvez, hiszen olyan, az irodalomtanítás során is hangsúlyos fogalmakat emel ki, mint pl. a nézőpontváltás, amelynek gyakorlása alighanem az irodalomtanítás legfontosabb, szinte antropológiai funkciója. Az olva-

**A dráma emberközpon-
túbbá teszi az anyagot,
lehetővé teszi, hogy kö-
zünk lehessen valaki-
hez, és azon keresztül az
anyaghoz. Arató László
úgy fogalmazott, hogy
a dráma tulajdonkép-
pen önmagunk és a világ
cselekedve megértése:
egyszerre aktív és reflexív
tevékenység, így minden
megismerésénél aktívabb
megismerésnek tűnik.**

só többnyire azonosítja magát a szöveg valamelyik szereplőjével – ez a passzív identifikáció a drámában aktívvá válik: én magam válok szereplővé, én találok ki a történetet, amit el is játszom. Arató László számára a legfontosabb kérdés az, hogyan lehetne összetettebb történeteket drámapedagógiai módszerekkel feldolgozni. A drámatanításban a konkrétól és az egyszerűtől kell kiindulni, és ugyan el lehet jutni az összetettig, de az olyan lassú folyamat eredménye, hogy szétfejtí a tanóra kereteit. De talán egyébként is éppen ez lenne a cél, lerombolni

a magyaróra „megszokott” kereteit, hogy ne a tanított művek száma, hanem az élményszerűség legyen hangsúlyos. Elképzelhető tehát, hogy a dráma éppen az a kihívás, amelyre az irodalomtanításnak (a kívánt szemléletváltáshoz) nagyon is szüksége van. Természetesen szó sincs arról, hogy egy hosszú irodalmi művet (pl. a Bánk bánt), végig drámás módszerekkel kellene elemezni, a kételyre az ad okot, hogy a drámaórán alkotott történetek nem eléggé összetettek, egy valóban komplex szituációig eljutni viszont nagyon sok idő.

Jó eszköz a kiegészés ellen

Nem elhanyagolható pozitívum az sem – amint arra Bethlenfalvy rámutatott – hogy a tanár számára a drámapedagógia jó eszköz a kiegészés ellen, új kihívást jelenthet, az alkotás örömét. Az alkotás egyébként a könyvbemutató egyik kulcsszava volt: mind a tanár, mind a diák részéről fontos, hogy a dráma módszertana megteremtje az alkotás lehetőségét. Itt felmerült a kérdés a hallgatóság részéről, hogy vajon a tanárnak (diáknak) művésszé kell-e válnia, és ha igen, akkor nem túlságosan nagy elvárás-e ez. Arató László szerint a drámatanár igenis legyen művész, és legyenek a gyerekek is művészek – hisz kisebb korukban eleve azok is voltak. Sokkal jobban szeretnek a gyerekek verset írni, mint verselemzést hallgatni, ezért kell magasra tenni a léceket a komplexitás kérdésében. A nagy tanterem, nagy osztálylétszám eleve akadály, a csoportok ülve sem tudnak rendesen dolgozni, nemhogy jeleneteket rendezni. Bethlenfalvy Ádám válasza az alkotás kérdésköre kapcsán akár mottóként is szolgálhatna: „Az a kérdés, hogy mit akarunk a gyerekektől, és minek vannak ott?” Sok esetben egyáltalán nem nyilvánvaló, hogy a tananyagnak mi haszna az életben. Kicsit kimozdít a dráma a megszokott iskolai keretektől, megváltozik az anyaghoz való viszony, alkotó lehet a tanár, a gyerekek is alkotóként gondolhatnak magukra, hasznos, ha a diák pl. a saját környezetének alkotójának érzi magát, ez fontos pedagógiai cél lehet.

A dráma lelassítja a történeteket

Az irodalmi művek kapcsán persze felmerül a kérdés (amit Kucserka Zsófia meg is fogalmaz), hogy vajon egy

szöveg olvasása vagy a drámapedagógia módszereivel történő feldolgozása közti különbség milyen szempontok mentén értelmezhető? Bethlenfalvy Ádám válaszában rávilágított a két módszer különbségeire: az olvasás so-

**Az olvasó többnyire azo-
nosítja magát a szöveg
valamelyik szereplőjé-
vel – ez a passzív identi-
fikáció a drámában aktív-
vá válik: én magam válok
szereplővé, én találok
ki a történetet, amit el is
játszom.**

rán a képzeletünket mozgósítjuk, a fejünkben jön létre a történet. A képzelet szerepe ugyan a dráma esetében is jelentős, de mégis van konkrét helyszíne, ideje, környezete. A dráma lelassítja a történeteket, és így egyes elemeit jobban vizsgálhatóvá teszi, itt mindig van elő- és utótörténet amelybe illeszkedik a dráma – képzelet és valóság határán mozog. Hajós Zsuzsa szerint talán az introvertáltaknak könnyebb lehet olvasni (saját megjegyzésem: bár Bethlenfalvy Dorothy Heathcote-tal készült interjút olvasva irreleváns kérdésnek tűnik, hogy a drámajátékban szereplő diákok introvertált személyiségek-e). Természetesen nem muszáj mindent a drámapedagógia módszereivel tanítani, biztos van, amire egyáltalán nem alkalmas, mást meg nagyon izgalmas ezzel az eszköztárral kibontani – ez egy művön belül, egy szöveg különböző részeire/rétegeire is igaz, jegyezte meg Bethlenfalvy Ádám. A dráma módszere lehetőséget nyújt: rátekinteni egy műre, mint irodalmi kontextusban létező alkotásra, ellépni az olvasástól, és egyszerre elemezni és átélni. A könyvből is, a beszélgetésből is világossá válik, hogy a drámapedagógia eszköztára egy szöveg elemzése során sokféleképpen felhasználható. Arató László szerint lehet ráhangolódási feladat, analóg szituáció, pl. szabállyal való ütközés az Antigoné előtt (példa: hozott az osztályfőnök egy döntést, amelyet valaki megszegett, a

kérdés, hogy a diákok hogyan viszonyulnak ehhez, majd állókép – beszélő szobrok – jelenet eszközeivel fel lehet dolgozni ezt a problémát). Az értelmezés közben is lehet alkalmazni a drámapedagógia eszköztárát, mint ahogy a kötetbeli példa is mutatja, amely az őr alakját állítja a középpontba. Arató László hangsúlyozza, hogy a cselekvés öt értelmezési szintjének elemzését a kötet második részének példáiban talán tudatosabban lehetett volna alkalmazni. A reflexió fázisában is előkerülhet a tantermi dráma, pl. az „utózmány” dramatizálása. A sokféle előny mellett természetesen – mint arról már szó esett – nem hanyagolhatók el a módszer alkalmazásának nehézségei. A jelenlegi iskolarendszer alapvetően ellenáll ezeknek a módszereknek: az iskola, a tantervi követelmények, az intézményes oktatás előírásai mind akadályozó tényezők. Bethlenfalvy szerint a fejben lévő elvárások is lehetnek akadályok – a diákok nehezen lépnek túl rajta olykor, hogy nem a megszokott keretek között tanulnak. Mit vár a tanár, más tanárok, a szülők?

Sok kérdésre válasz a drámapedagógia

A beszélgetőtársak az általánosabb drámapedagógiai, művészetpedagógiai problémák megvitatása után magáról a szövegről is szót ejtettek. A könyvbemutató elején Bethlenfalvy Ádám prezentációjában bemutatta a könyv szerkezeti felépítését. Arató László pozitívként emelte ki, hogy a könyv hatalmas anyagot foglal össze nagyon világos, érthető módon, tulajdonképpen saját kis rendszert épít fel. A kötet

szerkezete világos, tömör, nem eljárás-központú, nem az eszközök listázásával indít, az elméleti összefoglaló pedig tulajdonképpen az angol szakirodalom nagyon jó átültetése – így a könyv nagyon fontos kultúrákövetítő feladatot lát el. Bethlenfalvy Ádám is hangsúlyozta, hogy nagyon gazdag irodalma van a drámapedagógiának – tehát a kötet újdonsága talán a rendszerezésben fedezhető fel. Nem a módszertant hangsúlyozza, hanem alkotási módként, lehetőségként tekint a

A könyvnek van egy személyes narratívája: saját tapasztalatokra épül, az kerül bele az elméleti anyagból, amit a szerző már a saját értelmezői tevékenységével átszűrte, így válik nagyon olvashatóvá, laikusoknak is érthetővé.

drámára. Hajós Zsuzsa kiemelte, hogy résztvevő-központú ez a kötet, pedig általában, aki tudományos igénnyel ír, az kihagyja a részt vevő diákokat, itt viszont alapvetően meghatározza a gondolkodást, hogy kik fognak részt venni, hogy közösen váljunk alkotókká. A kezekasztalban is fontos, hogy a résztvevők szempontjai érvényesüljenek, ez fontosabb, mint a mű. Hajós Zsuzsa kiemelte, hogy a könyv jól ötvözi az elméletet és a gyakorlatot, nagyon jól szerkesztett, minden elméleti pont

gyakorlati példákkal van illusztrálva. A könyvnek van egy személyes narratívája: saját tapasztalatokra épül, az kerül bele az elméleti anyagból, amit a szerző már a saját értelmezői tevékenységével átszűrte, így válik nagyon olvashatóvá, laikusoknak is könnyen érthetővé. Arató László pedig azt hangsúlyozza, hogy kifejezetten drámatanár-központú a kötet, többek között konkrét instrukciókat ad a tanári szerepbe-lépéshez, miközben magas elméleti színvonal jellemzi. Kritikaként azért megfogalmazta azt is, hogy az elméleti és a gyakorlati rész kapcsolata nem mindig teljesen kiegyensúlyozott. A beszélgetés résztvevői a rendelkezésükre álló röpké egy óra alatt olyan átfogóan tárgyalták a drámapedagógia módszerének lehetséges előnyeit, alkalmazásának kérdéseit, hogy úgy tűnik, sok kérdésre a drámapedagógia a válasz, sok probléma megoldása is ez lehetne, de rendszeres, átgondolt alkalmazása maga is alapvető reformokat kíván. Ezeket a kérdéseket és válaszokat azonban nem általánosságban a drámapedagógia módszertana, hanem Bethlenfalvy Ádám könyve generálta, így aki tudatosabban szeretne megismerkedni a drámapedagógia elméletével és gyakorlatával, új utakat keres és próbálna ki, annak mindenképpen érdemes elolvasni a kötetet.

(A cikk a [Magyartanarok.wordpress.com](https://magyartanarok.wordpress.com) oldalon jelent meg.)

IVÁNYI-SZABÓ RITA

szaborito@gmail.com

Történetek cselekvő feldolgozása

A tantermi dráma különlegesen gazdag lehetőségeket kínál történetek osztálytermi feldolgozására. Ennek a cselekvésre, részvételre és alkotásra épülő műfajnak az elméletét és gyakorlatát járja körbe Bethlenfalvy Ádám kötete. A könyv a tantermi dráma négy összetevőjét elemzi: a jeltermést és jelentésalkotást; a fikció és valóság viszonyát; a szituáció és a kontextus fogalmát; és a vizsgálódás

nézőpontját meghatározó keretet. Az elméletet minden ponton gyakorlatban kipróbálható példák teszik érthetővé. Ezután a történetek, szövegek vizsgálatának hét stratégiáját mutatja be. Ezek lehetővé teszik, hogy a történeteket anélkül vessék alá alkotó vizsgálatnak, hogy azok zárt egysége sérülne. A stratégiákat bemutató drámaórák a közoktatás teljes életkori spektrumát lefedik. Három részletes

drámaóravázlatot kínál a szerző saját gyakorlatából, a többi példa neves külföldi szakemberek munkájából ad ízelítőt. Végül a drámaórák vezetésével kapcsolatban kínál gyakorlati irányelveket a szerző. A Dráma a tanteremben olyan drámapedagógia iránt érdeklődőknek vagy azt gyakorlóknak szól, akik szívesen ismerkednek az alkotó megértés drámás lehetőségeivel, elméleteivel, módjaival.

Nyár

Szabadidő,
szelíd határ,
mezítláb
téblábolni jár,
mólóra, stégre
állni ki,
ágról folyóba
ugrani.

Izzó idő,
zsizseg a nyár,
rohanni és
szomjazni kár,
amikor senki
sem figyel,
bóklászni,
andalogni kell.

Surló idő,
sugaras ég,
szárnyaktól
levegős a lég,
boldogságról
lángpír a jel,
tekinteni
csak égre fel.

Áldott idő,
szédült kanyar,
erdő ölel
karjaival,
ringatnak dombok,
szikla szől,
köszönt úszó
felhők alól.

Párnám alatt

Lázás gyerekkor,
itt lebeg előttem:
ujjak az ágon, láb a levegőben.

Barackvirág,
lengő diófa ága,
a kezdő képzelet rugalmassága.

Mindig van följebb,
van fa magasabb,
párnám alatt reggelre ott a nap

Izzó idő, zsizseg a nyár, rohanni és szomjazni kár, amikor senki sem figyel, bóklászni, andalogni kell.

Özönlés

Lélekmadárral szálló alkonyok:
az idő helyben áll,
a föld forog.

A súlytalan hold messziről figyel,
zenél a kémény
emlékeivel.

Hömpölygő úrfolyó mélyén az ég
sodródó csillag,
játshi buborék.

Féltett homályunk hajsza tartja fön, n
bomlik a légben
szalmaszárnyözön.

LÁSZLÓ NOÉMI
nocsek@gmail.com

Ismét megtartják a Bolyai Nyári Akadémiát

Újra megszervezi a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) a Bolyai Nyári Akadémiát (BNYA) 2021. július 5–24 között, immár 29. alkalommal. Az akadémia első kiadására 1993-ban került sor. Azóta is minden év júliusában a szövetség megtartja a romániai magyar pedagógustársadalom legátfogóbb szakmai fórumát, amelynek továbbképző programsorozata a magyar ajkú hazai és Kárpát-medencei pedagógusok és általuk a magyarul tanuló diáktársadalom fejlődését hivatott szolgálni. Általános célja a pedagógusok ismereteinek kiegészítése, új oktatásméleti és módszertani eredmények közlése, gyakorlati eljárások ismertetése és ezek alkalmazása a tanfolyamok keretei között.

Az utóbbi években a BNYA szerkezeti és szervezési felépítésében ötvöződnek a paradigmaváltást szolgáló, elindító, a modern pedagógiai eredményekből, aktuális nevelési igényekből inspirált tematikus szekciók a klasszikus tantárgyakra vagy tantárgycsoportokra épített szekciókkal. Fontos, hogy elindítsuk azt a közös gondolkodást, amely a tantárgyköziséget, a jelenségekre való összpontosítást, a pedagógusi kooperációt, szakmai kreativitást és innovációt, valamint a megváltozott pedagógusi szerepet és ennek tudatosítását, tudatos felvállalását eredményezhetik.

Mindez rendkívül gazdag és változatos téma- és tantárgyspecifikus eszköztárral valósul meg. A szekciók programjai általában egy átfogó témakörhöz kapcsolódnak, amit az évente készített igényfelmérések alapján határozunk meg. Az elméleti jellegű előadások és az ezekhez szervesen kapcsolódó, gyakorlati célt szolgáló műhelyfoglalkozások öt nap alatt 30 órában zajlanak. A tanulmányi héthez hozzátartozik egy szakmai kirándulásra, városnézésre, kulturális,

gazdasági, történelmi nevezetességek látogatására szánt idő is, amelynek elvitathatatlan szerepe van a szakmai és személyes kapcsolatok kialakulásában, lehetőséget nyújtva a tapasztalatcserére, csapatépítésre, kikapcsolódásra is. Az egyes programok általában 18–24 különböző szekcióban zajlanak 3 hét leforgása alatt 400–600 közoktatásban dolgozó pedagógus részvételével.

Kezdetben a székelyföldi megyék biztosították a szekciók helyszínét, majd később, abból a megfontolásból, hogy a hallgatóknak ne kelljen túl messzire utazniuk, Közép-Erdély, Partium és Bánság települései is csatlakoztak helyszínekkel. A tanfolyamok előadói, trénerai (számuk évente 90–110 között változik) elsősorban anyaországi felsőoktatási intézmények, más oktatási profilú szakmai szolgáltatók szakemberei, akikhez évről évre mind nagyobb számban csatlakoznak hazai előadók, tréner is. Az utóbbi években már a nyugati világból is voltak előadók.

A BNYA szekcióin a hazai pedagógusok részvételének előfeltétele az RMPSZ-tagság, amelynek megszerzése a honlapunkon is megoldható, ahogyan a szimbolikus részvételi díj befizetése is.

Emellett minden szekcióban korlátozott számú helyet biztosítunk a Kárpát-medencei pedagógusszövetségek tagjainak is. A rendelkezésre álló helyeket a regisztráció sorrendjében töltik be a jelentkezők. A pályázónak a jelentkezéssel egy időben be kell fizetnie a részvételi díjat, ezzel jelezve részvételi szándékát. Hogyha a járványhelyzetre vagy bármely külső okra való tekintettel a szekció nem valósul meg, visszautaljuk a részvételi díjat.

A pályázónak a választott szekcióban meghirdetett célcsoportnak megfelelő képzettséggel kell rendelkeznie.

A pályázó tudomásul veszi, hogy a továbbképzések a tervek szerint személyes jelenléttel zajlanak, a járványügyi szabályok betartásával. Járványügyi tiltások esetében a szekciók vagy nem valósulnak meg, vagy online vagy hibrid módon kerülnek megszervezésre. A megvalósulás módjáról a szervezők a lehető legrövidebb időn belül értesítik a résztvevőket.

Jelentkezni csak online módon lehet a www.rmpsz.ro oldalon. Az idei évtől kezdődően az akadémiára való jelentkezés előfeltételként az RMPSZ tagsági nyilvántartásába online kell regisztrálni a szövetség honlapján. (Akkor is, hogyha a megyei szervezetnél regisztrált tagról van szó, hiszen a megyei nyilvántartások központilag nem kerülnek bevezetésre, minden tagnak önállóan kell regisztrálnia egyetlen alkalommal: a továbbiakban minden RMPSZ-programmal kapcsolatos ügyintézés az így létrehozott felületen keresztül történik. A regisztrációt a tagsági díj kifizetésével lehet véglegesíteni. Amennyiben a megyei szervezetnél már kifizette 2021-re tagsági díját, a központi számlára befizetett díját 2022-re írjuk jóvá.)

Iratkozási időszak: 2021. május 20. – június 20.

Az iratkozást a szervezők meghosszabbíthatják azon csoportok esetén, ahol a határidő lejártáig nem teltek be a helyek. A betelt csoportok esetében a pótlistára való jelentkezést is lehetővé tesszük, visszalépés esetén innen pótoljuk a kieső résztvevőket.

Részletek olvashatóak az RMPSZ honlapján.

Technikai, regisztrációs problémák: Szakács Róbert (srobert@rmpsz.ro)
szakmai és szervezési információk: Köllő Zsófia (kollozsofia@rmpsz.ro)